Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat פרייז 20 גראָשען!

היינט 8 זייטען

לאָדזשער פאָלקסבלאַט

אומפּאַרטייאישע פאָליטיש־געזעלשאַפטליכע טאָג־צייטונג

Nr. 32/1327	Łódź, Poniedziałek 6 lutego 1928 r.	זעקסטער יאָהרגאַנג	לאָדז, מאָנטאָג ט״ו שבט תרפ״ח	Nr. 32/1327

אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

העכער 100 פאַבריקען אַוועק מיט'ן פייער

די מוראַ'דיגע שׂרפה אין אַמעריקאַ, וועלכע זאָל זיין אַ נקמה־אַקט פאַר סאַקאָ און וואַנזעטי.

ניו־יאָרק, 5 (ספּ. טעל.) די אויספאָרשונג וועגען דער מוראַ'דיגער שׂרפה אין פאַלריווער (נעבען באָסטאָן) ווערט געפיהרט דורך גובערנאַטאָר פולער, דעמזעלבען, וועלכער האָט בעשטעטיגט דעם טויט־אורטייל אויף סאַקאָ און וואַנזעטי. פון דער שׂרפה זענען פערברענט געוואָרען העכער 100 פאַבריקען. פולער רעכענט, אַז אַזוי ווי די שׂרפה איז אויסגעבראָכען מיט איין מאָל אין עטליכע ערטער, איז דאָס אוודאי אַן אַרבייט פון אַנאַרכיסטען, וועלכע נעהמען נקמה פאַר סאַקאָ און וואַנזעטי. ביים לעשען די שׂרפה זענען פערנומען 7000 פייערלעשער און 30 טויזענד ציוויל־מענשען. דער שאָדען בעטרעפט העכער 150 מיליאָן דאָלאַר. די צאָהל מענשליכע קרבנות איז נאָך נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען.

געוואַלדיגער שטורם אויפ'ן שוואַרצען ים

צעהנדליגער שיפען פערפאַלען געוואָרען.

מאָסקווא, 5 (א. וו.) מ'מעלדעט פון אָדעס, אַז דער שטורם וואָס בושוועט אין דער אומגעגענד פון שוואַרצען ים, איז איבערגעגאַנגען אין אַ געוואַלדיגע שניי־זאַווירוכע. פון עטליכע צעהנדליגע שיפען זענען בישט פערהאַן קיין שום ידיעות. אין אָדעס זענען פון שניי־שטורם אומגעפאַלען עטליכע הייזער.

אונטערוואַסער־שיפלעך

זאָלען מעהר נישט בענוצט ווערען.

בערלין, 4 (אַט״ע). „רייטער"־ביוראָ מעלדעט פון וואַשינגטאָן, אַז קעלאָג האָט היינט מיטגעטיילט דעם פאַרלאַמענט־קאָמיסאַר פאַר אויסערע ענינים, אַז די אַמעריקאַנער רעגירונג וואָלט געווען גרייט צו שליסען אַן אָבמאַך מיט אַלע מלוכות אין דער וועלט, אַז ס'זאָל פערווערט ווערען צו בענוצען אינגאַנצען אונטערוואַסער־שיפלעך.

גרויסער שמוגעל אַפּערע אויף דער רוסישער גרעניץ

ווילנא 5 (טעלעפאָניש) אַ מיליטערישער פּאַטרול פון דער גרעניץ־וואַך האָט אין דאָרף גראַביאַלי אָנגעטראָפען אויף אַ לאַגער פון געשמוגעלטער סחורה. בעת אַ רעוויזיע זענען געפינען געוואָרען גרויסע סכומים מאַנופאַקטור לייווענט, קאָלדרעס, וואָס בעטרעפט איבער אַ $^1/_2$ מיליאָן זל.

דער נעכטיגער וואַהל־טאָג אין וואַרשא.

אַכסטיזקציע נעקען ג. דעם סטראָנסק, — רוהיג'ע מיטינגען פון סאַנאַציע און מינדערהייטען־בלאָק.

רושם אין מאָסקווע צוליב דער ליגאַליזאַציע פון ליסטע 13.

וואַרשא, 15 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט אינדערפריה איז אין היגיגנישען זאַל פאָרגעקומען אַ וואַהל־מיטינג פון קאַטוילישען בלאָק. אָבער באַלד ווי אויף דער טריבונע האָט זיך בעוויזען דער געוועזענער דעפּ. סטראָנסקי, איז געוואָרען אַ טומעל, אַ ליאַרעם, און מ'האָט דעם רעדנער אָנגעהויבען צו בעוואַרפען מיט פוילע אייער און אַנדערע געגענשטאַנדען. אין טומעל איז אויסגעבראָכען אַ געשלעג, און דער מיטינג איז געוואָרען אויפגעלעזט. פּאָליציי האָט אַרעסטירט 20 פּערזאָן, פון וועלכע 17 זענען בעפרייט געוואָרען.

וואַרשא, 15 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דער מיטינג פון דער סאַנאַציע אין „קאָלאָסעאום" איז אַדורך רוהיג.

וואַרשא, 15 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) צוליב דעם, וואָס קינא „ספּלענדיד" האָט זיך אָפּגעזאָגט צו געבען דעם זאַל פאַר מיטינגען פון מינדערהייטען־בלאָק, זענען היינט פאָרגעקומען מיטינגען אין זאַל פון „מזרחי" און פון האַנדווערקער־ראַט, די מיטינגען זענען אַדורך רוהיג.

וואַרשא, 15 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין אַרעסט הויז האָט היינט געפּרובט זיך נעמען דאָס לעבען דער אַרעסטירטער קאָמוניסט מאָריץ ראָזענבערג, 24 י. א. מ'האָט איהם אָבגעראַטעוועט.

מאָסקווע, 5 (ספּ. טעל.) די ידיעה, אַז ס'איז צוגעלאָזט געוואָרען צו די וואַהלען די ליסטע נומער 13, האָט דאָ געמאַכט אַ גרויסען רושם. אין די קרייזען פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי און פון קאָמאינטערן ווערט דער פאַקט קאָמענטירט אַלס איבערברוך אין דער בעציהונג צו די קאָמוניסטען אין פּוילען און אַז עס האַלט דערביי, די קאָמוניסטישע פּאַרטיי זאָל ווערען לעגאַל.

גרויסער מיטינג פון לאָקאַטאָרען אין לאָדז

טרעט אַרויס געגען עקסמיסיעס און געגען העכערען דירה־געלטער.

(§) נעכטען איז אין פילהאַרמאָניא־זאַל פאָרגעקומען אַ גרויסער מיטינג פון לאָקאַטאָרען און סובלאָקאַטאָרען, צונויפגערופען דורך דער געזעלשאַפט „לאָקאַטאָר". עס איז בעהאַנדעלט געוואָרען די פראַגע וועגען עקסמיסיעס, וואָס ווערען לעצטענס אַלץ אָפטער און וועגען די פּרובען פון די ווירטסלייט צו העכערען אין געוויסע פאַלען דאָס דירה־געלט. די פראַגען האָבען רעפערירט די ה״ה ד״ר מיעזשינסקי, פּ. לאַסקאָוויטש (פאָרזיצער פון וואַרשאָווער לאָקאַטאָרען־פעראיין), האַנעמאַן און סלאָניעווסקי. די רעדנער האָבען אָנגעוויזען, אַז עס מעהרען זיך די עקסמיסיעס פון לאָקאַטאָרען, וואָס זענען שולדיג פאַר צוויי קוואַרטעל דירה־געלד. געבענדיג אַזעלכע עקסמיסיעס, זענען די ריכטער אין אָרדנונג מיט'ן געזעץ, זיי וואָלטען זיך אָבער בעדאַרפט רעכענען מיט דער מאַטעריעלער לאַגע פון די עקסמיסירטע און דאָס דירה־געלד פונאַנדערלעגען אויף ראַטעס. ווייטער האָבען די רעדנער אויפמערקזאַם געמאַכט, אַז פיל ווירטסלייט נוצען אויס די אונערפאַהרענקייט פון די לאָקאַטאָרען און העכערען דאָס דירה־געלד אַקעגען דעם גרונד־דירה־געלד פון יאָהר 1914.

ווייטער איז אַרומגערעדט געוואָרען די פראַגע וועגען די וואַהלען צום סיים און סענאַט און ס'איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע צו שטימען פאַר די ליסטעס, בנוגע וועלכע ס'וועט זיין די זיכערקייט, אַז זייערע קאַנדידאַטען וועלען שיצען די אינטערעסען פון די לאָקאַטאָרען.

וועגען דער לאַגע פון די לאָקאַטאָרען איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע, וואָס פאָדערט, אַז לאָקאַטאָרען און סובלאָקאַטאָרען זאָל געגעבען ווערען די מעגליכקייט אויסצוצאָהלען די דירה־חובות אין ראַטעס און אַז די סובלאָקאַטאָרען זאָלען קאָנען בלייבען ביי זייער טייל דירה אין פאַל, ווען עס ענדיגט זיך דער אַלגעמיינער דירה־קאָנטראַקט.

די רעזאָלוציע פאָדערט אַן אומבעדינגטען קאַמף געגען דירות־ליכווע, רעמאָנט פון בויפעליגע הייזער, דאָס רעכט פון לאָקאַטאָרען פון רעמאָנטירטע הייזער צוריקצובעקומען זייערע וואוינונגען. די רעזאָלוציע וואָרענט נישט צו שטימען פאַר די קאַנדידאַטען פון נ. ד. און „פּיאַסט", וועלכע זענען תמיד געוועזען פיינדליך אָדער גלייכגילטיג צו די אינטערעסען פון די לאָקאַטאָרען.

צו דער חתונה
פון אונזער ליבען ברודער
— — און שוואָגער — —
ה' משה זעלקאָוויטש
מיט פרל. פייגעלע סענדאָווסקי
ווינשען מיר אַ האַרציגען מזל־טוב.
852 שרה און יוסף.

מזל־טוב — מזל־טוב
אַ האַרציגען מזל־טוב ווינשען מיר אונזערע קינדער
העלאַ און בעריש פּאַצאַנאָווסקי אין סאָסנאָוויץ
צום געבורט פון זייער
ניי־געבוירענעם זוהן.
איהר זאָלט איהם מגדל זיין אין עושר וכבוד!
שלמה זלמן גאַרצעוויטש און פרוי
לאָדז, פעברואַר 1928.

אַ הערצליכען מזל־טוב ווינשען מיר אונזערע
פריינד יצחק אליהו שקלאַרזש און פרוי
צו דער פערלאָבונג פון זייער זוהן
אלתר דוד מיט פרל. ליבע פעלעטיצקא
דעם יונגען פּאָר ווינשען מיר אַ גליקליכע
צוקונפט י. ראָזענבלום און פרוי.

צו דער חתונה פון אונזער קוזינקע
פרל. מאַניא פוקס
מיט ה' חיים כאַנטצינסקי
ווינשט אַ הערצליכען מזל־טוב און אַ
גליקליך צוזאַמענלעבען
הערש וואָלף בערקאַן און פרוי.

צו דער האָכצייט פון אונזער שוועסטער און שוועגערין פרל. זעלדעלע פּערעלשטיין
מיט ה' אהרן גלייכגעוויכט ווינשען מיר
זיי אַ גליקליך און צופרידען לעבען.
יוסף וועלניאַרזש און פרוי.

אזהרה חמורה להרבנים ומוצי״ם

די בכל אתר ואתר לאשר שאיש אחד בשם דוד קופּער מעיר לודז, רחוב פּיעטריקאָווסקי 60 מעסק עקספּעדיציע מחפש בטענות כוזבות איך להשיג היתר ממאה רבנים נגד אשתו הכשרה והצנועה מרת מרים תחי' מעיר מולדתה דעמבלין. לזאת אנו הת״מ הבקיאים היטיב בעסק טו״ת שביניהם, מזהירים ומבקשים להרבנים ומוצי״ם שבמדינתינו ושחוץ למדינתנו לבל לסייע ידי עוברי עבירה, כי אין לו שום טו״מ עפ״י דתוה״ק נגד אשתו הנ״ל וכל טענותי' נבנו על יסוד שקר וכזב. אולי נמצא איזה מהרבנים שכבר נלכדו ברשת זו לחתום על ההיתר, נא להודיע בשער בת רבים שבטעות חתמו. תקותינו חזקה ששארית ישראל לא יעשו עולה.

בעה״ח, א' וארא, שנת תרפ״ח לפ״ק דעמבלין.

עמנוא. גרשון הכהן ראַבינאָוויץ הבדפ״ק הנ״ל
מנחם מענדיל ליכטענשטיין דומ״צ דפה.

868

צו דער פערלאָבונג פון מיין ליבע שוועסטער
פרל. פראַניא בזורא
מיט ה' יעקב פּאָזשענצקי
גראַטולירט הערצליך און ווינשט אַ גליקליכע
צוקונפט ברודער בערעק בזורא.

צו דער פערלאָבונג פון מיין ווערטע פריינדין
פרל. פראַניא בזורא
מיט ה' יעקב פּאָזשענצקי
ווינשט אַ הערצליכען מזל־טוב און עוויגעס גליק
698 פריינד שמואל פוקס.

קריזיס אין ארץ-ישראל געהט אריבער.

ערקלערונג פון סער אַלפרעד מאָנד.

בלוטיגער אויפרייס אין קראַקאווער פּאַרט.

ירושלים, 5 (יט"א, טעלעגראַפיש). אין אַ געשפּרעך מיט פּרעסע-פאָר-שטעהער האָט סער אַלפרעד מאָנד ערקלערט, אַז דער הויפּט-פונקט פון ארץ-ישראל'דיגען קריזיס איז שוין פאַריבער. די ענטוויקלונג פון לאַנד קען נישט געמאָלט זיין אָהן אַ גרויסען פּאָרט און מאָדערנע טראַנספּאָרט-מיטלען. דאָס וועט דערגרייכט ווערען נאָכ'ן פערענדיגען פון בויען דעם חיפה'ער פּאָרט. סער מאָנד האָט זיך אויך אַרויסגעזאָגט געגען דעם פילאַנטראָפּישען כאַראַקטער פון דער ארץ-ישראל אַרבייט און האָט ערקלערט, אַז די אַרבייט מוז האָבען אַ געשעפט-ליכע אונטערלאַגע, כדי צוציהען וואָס מעהר און וואָס גרעסערע קאַפּיטאַלען.

סער מאָנד האָט אויך אָנגעוויזען אויף דער גרויסער בעדייטונג פון דער עקספּלאָאַטאַציע פון ים-המלח און דעם בוי פון אַ קאַנאַל צווישען מאָסול און חיפה.

צום סוף האָט מאָנד צוגעגעבען, אַז זיין הויפּט-אויפגאַבע איז צו שטודי-רען דיווירטשאַפטליכע לאַגע פון ארץ-ישראל, ער וועט שפּעטער אָפּגעבען אַ בעריכט פון זיין רייזע פאַר דעם אונפּאַרטייאישען קאָמיטעט פון דער יודישער אַגענץ.

ירושלים, (י.ט.א.) דער בעקאַנטער ענגלישער מלוכה-מאַן און ציוניסט סיר אַלפרעד מאָנד, וועלכער איז אָנגעקומען קיין ארץ-ישראל, האָט בדעה צו מאַכען אַ רייזע איבער גאַנץ ארץ-ישראל. סיר אַלפרעד מאָנד יועט מאַכען זיין רייזע אין דער געזעלשאַפט פון זיין פרוי און טאָכטער לידי ערליי, ווי אויך פון דעם בעריהמטען ענגלישען באָטאַניקער סיר פרעדעריק קעבל. סיר קעבל אינטערע-סירט זיך בעזונדערס מיט דער לאַנדווירטשאַפטליכער פאָרשונג-סטאַציע פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע. סיר אַלפרעד מאָנד האָט בדעה זיך בעקענען מיט דער אַלגעמיינער לאַגע אין ארץ-ישראל אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אַרבייט פון דער פעראייניגטער פּאַלעסטינער לאַנד-אויסמעסטונגס-קאָמיסיע, פון וועלכער ער איז אַ מיטגליד.

צוזאַמענפאָהר פון ליטווישע קאָמוניסטען אין בערלין

בעשלוס צו בעקעמפען די ליטווישע פאַשיסטישע רעגירונג.

ריגא. 5 (אַטע) ווי די סאָוויעטישע פּרעסע טיילט מיט איז אין בערלין פאָרגעקומען אַ צוזאַמענפאָהר פון ליט-ווישע קאָמוניסטען מיט'ן אַנטייל פון 31 דעלעגאַטען. ס'האָבען גערעדט פאָרשטעהער פון דער דייטשער, פּויל-שער און רוסישער קאָמוניסטישע פּאַר-טייען און אויך אַ פאָרשטעהער פון דער אונאָפּהענגיגער פּויערים-פּאַרטיי אין פּוילען. דער צוזאַמענפאָהר האָט בעשלאָסען צו שטרעבען „צו בעקעמ-פען די פאַשיסטישע רעגירונג אין ליטע" ווי אויך „די אימפּעריאַליסטישע תשוקות פון פּוילען". דער סאָוויעטישער געזאַנד-טער אין בערלין קרעסטינסקי האָט גע-מאַכט אַן'אויפנאַהמע פאַר די אַנטייל-נעהמער אינ'ם צוזאַפענפאָהר.

פייערליכע אויפנאַהמע פאַר פּרל. מאַקסאַ נאַרדוי.

אַטען, (י. ט. א.) טעלעגראַפיש). פריילין מאַקסאַ נאַרדוי האָט בעת איהר רייזע איבער גריכענלאַנד בעזוכט הויפּט-שטאָט אַטען. זי האָט געהאַט אַ פייער-ליכע אויפנאַהמע. דער געמיינדע-ראַט אין אַטען האָט בעשלאָסען אָנצורופען איינע פון די הויפּט-גאַסען מיט'ן נאָמען פון נאַרדוי. דער בירגערמייסטער האָט איבערגעגעבען דער פּרל. נאַרדוי אַ דאָ-קומענט געשריבען אויף פּאַרמעט, אין וועלכען עס ווערט געזאָגט, אַז בעת גריכענלאַנד איז געווען אַרומגערינגעלט מיט שונאים האָט מאַקס נאַרדוי אויפ-געהויבען זיין שטים לטובת דעם גרי-כישען פאָלק, פאָראויסזאָגענד די הער-ליכע צוקונפט פון גריכענלאַנד.

דאַנציגער דעלעגאַט

צו די דייטש-פּוילישע אונטערהאַנדלונגען.

דאַנציג, 5. (א. וו.) „דאַנציגער צייטונג" גיט איבער, אַז אויף דער איינלאַדונג פון דער פּוילישער רעגירונג איז דעלעגירט געוואָרען צו די דייטש-פּוילישע אונטערהאַנדלונג דער דעלעגאַט פון דאַנציגער סענאַט יעוועלאָווסקי.

גרויסע שרפה אין ביאַליסטאָק.

ביאַליסטאָק, 5. (א. וו.) אין אַ הויז אויף סטאָלעטשנאַ גאַס האָט אויס-געבראָכען אַ מורא'דיגע שרפה, וועלכע האָט זיך בליץ-שנעל פערשפּרייט אויפ'ן גאַנצען בנין. דאָס גאַנצע הויז מיט'ן האָב און גוטס פון די איינוואוינער איז אַוועק מיט'ן רויך.

צענטראַלער באַהן-קניפּ-פונקט אין א"י.

יפו, (י.ט.א.) די טעג האָט זיך גע-בילדעט אין יפו אַ פעראייניגטער קאָ-מיטעט, אין וועלכען עס נעהמען אַריין פאָרשטעהער פון די שטאָט - פערוואַל-טונגען פון יפו און תל-אביב. פון די יודישע האַנדעלס - קאַמערן, קאָלאָניעס און פערשידענע אָרגאַניזאַציעס מיט'ן צוועק אויסצואיבען אַן'איינפלוס אין דער פראַגע פון איבערטראָגען דעם צענטראַ-לען פּאַלעסטינער באַהן - קניפּ - פונקט פון לוד קיין תל אביב.

דער קאָמיטעט וועט זיך ווענדען צו דער רעגירונג מיט דער ביטע נישט צו רעאַליזירען פון דעם ראָזינגען פּלאַן און וועט אויספאָדערן דורכצופיהרען די נויטיגע אַרבייטען וואָס שנעלער.

אין תל אביב איז אָפּגעהאַלטען גע-וואָרען אַ מאַסען - מיטינג וועגען דער ראָזינגער פראַגע. עס האָבען געהאַלטען רעדעס ה"ה ריזענהאָף, בירגערמייסטער בלאָך, גליקמאַן און שושני. וועלכע האָ-בען געגעבען אַן'אויספיהרליכען איבער-בליק וועגען דעם ענין. ה' ריזענהאָף האָט דערמאָנט דעם פאַקט, אַז אויף דער ביטע פון פּאַלעסטינער באַהן-די-רעקציע האָט די תל אביב'ער שטאָט-פערוואַלטונג מיטגעווירקט מיט אַ נע-ווי[illegible]סער צייט צוריק ביים קויפען אַ שטח פון 140 דונאַם ערד, וואָס איז געווען בעשטימט אויף דעם בוי פון אַ צענ-טראַלער באַהן - סטאַציע.

די פערזאַמעלטע האָבען אָנגענומען אַ רעזאָלוציע, וועלכע פאָדערט די פער-ווירקליכונג פון דעם דערמאָנטען פראָ-יעקט וועגען איבערטראָגען דעם צענט-ראַלען פּאַלעסטינער באַהן - קניפּ-פונקט, פון לוד קיין תל-אביב, ווי אויך די שנעלסטע דורכפיהרונג פון די פער-בעסערונגס - אַרבייטען אין יפו'ער פּאָרט.

אויפרייס אין פאָרט באַטאָוויץ אין קראַקא.

קראַקא, 5 (טעלעפאָניש) נעכטען אַרום 1 אַ זייגער בייטאָג האָט זיך אין שטאָט פערשפּרייט אַ קלאַנג, אַז אין פאָרט באַטאָוויץ איז פאָרגעקומען אַנ'-אויפרייס אין דער דאָרטיגער מיליטערי-שער פאַבריק פון אויפרייס-מאַטעריאַ-לען. ווי מ'רעכענט איז דער אויפרייס פאָרגעקומען צוליב אַנ'עקספּלאָזיע פון אַנ'אָנצינדער.

די אַרויסגערופענע פּאָגאָטאָוויע האָט ערטיילט די ערשטע הילף די פערוואונ-דעטע סאָלדאַטען און אַרבייטער.

3 זענען אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

אויסטויש פון קרימינעלע פערברעכער צווישען ליטע און פּוילען

ווילנא 5 (טעלעפאָניש) אין פּוילען און ליטע האָבען זיך ווידער אָנגעהוי-בען פאָרבערייטונגען צום אויסטויש פון קרימינעלע פערברעכער. ביידע צדדים גרייטען צו די רשימות. דער אויסטויש זאָל שוין קאָנען פאָרקומען אין די נאָהנ-סטע 2 וואָכען.

פּאָליטישע און ווירטשאַפטליכע לאַגע פון ענגלאַנד.

רעדע פון מיניסטער טשערטשיל.

לאָנדאָן. 5 (אַטע) דער פינאַנץ-קאַנצלער טשערטשיל האָט געהאַלטען אַ גרויסע רעדע וועגען דער פּאָליטישער און ווירטשאַפטליכער לאַגע פון ענגלאַנד. ער האָט ערקלערט, אַז אין היינטיגען יאָהר וועלען אין ענגלאַנד נישט אויס-געשריבען ווערען קיין וואַהלען. די רעגירונג האָט נאָך בדעה אַדורכצופיהרען דאָס געזעץ וועגען פערקלענערען דעם וואַהל-עלטער פאַר פרויען. די וואַהלען וועלען דעריבער פאָרקומען אין פריה-לינג אָדער זומער פון קומענדיגען יאָהר. טשערטשיל האָט אויך אָפּגעליי-קענט די ידיעות, אַז די רעגירונג האָט בדעה צו פערקלענערען דעם הכנסה-שטייער, די רעגירונג אַרבייט איצט מיט דער גאַנצער ענערגיע אויפ'ן אויסבוי פון קרעדיט אין לאַנד.

אנשטאָט אויף אַ חתונה -- אין קבר אריין.

פּאַריז, 5 (ספּ. טעל.) אין מעין האָט זיך איבערגעקעהרט אַנ'אויטאָ, וועלכער האָט געפיהרט חתונה - געסט אויף אַ חתונה. דער פאָטער פון דער כלה און דער פאָטער פון חתן זענען דער'הרג'עט געוואָרען בעת דער קאַ-טאַסטראָפע.

ענטדעקט א גרויסען אוצר אין אָדעס,

מאָסקווא, 5 (רוספּ.) די סאָוויעטישע מאַכט האָט ענטדעקט אין אַנ'-אָדעסער קעלער אַ גרויסען אוצר, וועל-כער האָט געהערט צו דעם געוו. גרוי-סען יובילירען כוחר קאַכריכט. דער אוצר איז ווערט 3 מיליאָן רובל. קאָכ-ריכט געפינט זיך אין אויסלאַנד.

דאָס אויסטרוקענען פון די פינסקער בלאָטעס.

וואַרשאָ, 5. (טעלעפאָניש). אויף דער לעצטער זיצונג פון מי-ניסטאָרען-ראַט איז אָנגענומען געוואָרען אַ פּראָיעקט פון דעם מיניסטער מאָ-ראַטשעווסקי וועגען שאַפען אַ ספּעציעל ביוראָ, וואָס זאָל זיך פערנעהמען מיט אויסאַרבייטען אַ פּלאַן פון אויסטריקענען די פינסקער בלאָטעס. די פראַגע פון די פינסקער בלאָטעס איז בעהאַנדעלט געוואָרען דורך פערשידענע קרייזען ביי פערשידענע אָנגעלעגענהייטען. נאָך פאַר דער מלחמה האָט די צאַרישע רעגי-רונג בעקומען אַ פאָרשלאַג פון אַ רייכ-טשער גרויסער אונטערנעהמונג, אַז די לעצטע נעהמט זיך אונטער אויסטרוקע-נען די פינסקער בלאָטעס אויף גאַנץ גינסטיגע בעדינגונגען. די געזעלשאַפט האָט גאַראַנטירט, אַז אַנשטאָט די זומ-פען וועלען אויפבליהען פעלדער מיט גרויסע פרוכטבאַרע שטחים. די צאַרישע רעגירונג האָט אָבער דעם ראָזיגען פּלאַן אָפּגעוואָרפען, צוליב ריין-סטראַטעגישע טעמים.

אין די פּוילישע צייטען האָט זיך מיט די זומפען פעראינטערעסירט מאָרגענ-טוי, בשעת זיין ווילען אין פּוילען. מאָר-גענטוי האָט פאָרגעלעגט ראַמאָלס פאַ-רערעווסקי'ן, אַז ער וויל פערמיטלען צווישען דער פּוילישער רעגירונג און אַנ'אַמעריקאַנער פינאַנץ - קאָנסאָרציום מיט דעם צוועק צו מעליאָרירען די פינסקער שטחים. די פּוילישע רעגירונג וועלכע איז נאָך דאַמאָלס געווען גאַנץ יונג און שוואַך, האָט זיך נישט געקאָנט רעצידירען אויף דעם ראָזינגען פּלאַן.

מיט אַ האַלב יאָהר צוריק האָבען מיר געבראַכט אַ ידיעה וועגען דעם, אַז אין די רייהען פון דער רעגירונג איז פאַרהאַן אַ פּלאַן וועגען אויסטריקע-נען די בלאָטעס אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן פּלאַן צו בעזעצען יודען אויף דעם דאָרף. די ראָזיגע אידעע, וועלכע איז ענטשטאַנען, ווי מען פערזיכערט, צו-ליב אַ רייהע פּאָליטישע טעמים כדי צו שאַפען אַ געגענגעוויכט צו סאָוויעט-רוסלאַנד, האָט נאָכדעם בעקומען אַ גאַנץ אַנדערען, ווירטשאַפטליכען פּרצוף.

דער פּראָיעקט פון מיניסטער מאָ-ראַטשעווסקי וועגען שאַפען דאָס ראָזינגע ביוראָ איז דער ערשטער שריט צו רע-אַליזירען דעם גרויסען פּלאַן פון אויס-טריקענען די פינסקער בלאָטעס. דער פּלאַן איז אַ קאָלאָסאַלער און זיין אויס-אַרבייטען וועט בעשטימט געדויערן אַ לענגערע צייט. ער איז אָבער דער ערשטער אַקט אין דעם גרויסען אויפ-טהו, ביי וועלכען עס וועלען בעשעפ-טיגט ווערען גאַנצע אַרמעען פון אַר-בייטער.

ש ש ש

ווי מיר דערמאָנען זיך האָט מען מיט אַ צייט צוריק, רעדענדיג וועגען דעם פּלאַן, פּראָוויזאָריש אויסגערעכענט דעם אַלגעמיינעם קאָסט פון דער מעליאָראַ-ציע אויף 50 מיליאָן דאָלאַר.

ווייל ער האָט ביי איהם צוגענומען זיין כלה,

דערמאָרדעט ער איהם און צושניידט זיין קערפער אויף שטיקער.

דעם 28. פ. ח. האָט מען אין וואַלר נישט ווייט פון דאָרף נאַלעסניקי, ביי ווילנאָ געפונען דעם טויטען קערפער פון איינוואוינער פון דערמאָהנטען דאָרף אַנ-טאָני מויליאַנטשוק.

דער טויטער קערפער האָט געהאַט אויף זיך סמנים פון אַ בעסטיאַלישען מאָרד. דער הרוג איז געווען צושניטען אויף שטיקער, דער קאָפּ און דרי פיס זע-נען געווען אָפּגעטיילט פון קערפער און דער גאַנצער קערפער איז צוהאַקט גע-ווען מיט אַ האַק.

די פּאָליציי, האָט פערפיהרט אַנ'-אויספאָרשונג און אין רעזולטאַט ארעס-טירט אונטערן חשד פון בגעהן דעם בעסטיאַלישען מאָרד, דעם איינוואוינער פון זעלבען דאָרף באָלעסלאַוו קאָנ-דראַטאָוויטשען.

אונטער'ן קרייץ-פערהער האָט זיך דער אַרעסטירטער קאָנדראַטאָוויטש ציניש מודה געווען דערצעהלענדיג די געשיכטע פון מאָרד אויף פאָלגענדען אופן.

ער, קאָנדראַטאָוויטש, האָט געהאַט א כלה, וועלכע ער האָט זייער געליבט און מיט וועלכע ער האָט געראַפט בקרוב חתונה האָבען.

בינו לבינו איז אָבער געקומען אַ קאָנקורענט אין דער פּערזאָן פון אַנטאָני עמיליאַנטשיק, וועלכער האָט זיך אויך פערליבט אין זיין כלה און אָנגעהויבען אַרומצוגעהן מיט איהר.

אין איינעם א טאָג האָט זיך קאָנדראַ-טאָוויטש דערוויסט אַז זיין כלה האָט איהם פעררעטען און קלויבט זיך גאָר צו שטעלען אַ חופה נישט מיט איהם נאָר מיט זיין קאָנקורענט עמיליאַנטשיק. איבערטראָגען דעם געראַנק, אַז זיין געליבטע זאָל געהערען צו אַ צווייטען, האָט ער נישט געקענט און ביי איהם איז געבוירען געוואָרען אַ ווילדער פערלאַנג פון נקמה.

מיט דעם צוועק האָט ער מיט דער הילף פון אַנ'אַנאָנימען בריוועל פער-נאַרט עמיליאַנטשיקען אין וואַלד און דאָ האָט ער זיך געוואָרפען אויף איהם און דערהרגעט מיט אַ האַק אויפ'ן אָרט און נאָכהער דעם טויטען קערפער צושניטען אויף שטיקער.

דער מערדער איז איבערגעפיהרט גע-וואָרען קיין לוקישקעס.

א קונסט-פאָטאָגראַפיע

איז אַ ציהרונג אין יעדען הויז!

אין מיין איבערַאל בעקאַנטען קונסט-פאָטאָגראַפישען אַטעליער ווערען אויסגעפיהרט אַלערליי אויפנאַהמען אויף פּאָסטקאַרטען. פּאָרטרע-טען, סאַלאָן-בילדער א. ז. ח. לויט דער לעצטער טעכניק פון ליכט און שאָטען. לויט וואונש אַ גרויסער אויסוואַהל פון די נייעסטע אַמע-ריקאַנער וויזיטען-קאַרטען. ס'ווערען אויך געמאַכט אויפנאַמען פאַר גע-זעלשאַפטען (אָרגאַניזאַציעס). אויפ'ן פערלאַנג אויך אויסער'ן אַטעליער. צוגענגליכע פּרייזען. גרעסטע בערוקזיכטיגונג פון אַ רייהע לאָרנער פאַר-ווענליבקייטען פאַר די שעהנע און זאָרגפעלטיגע אויספיהרונגען.

מיט אַכטונג קונסט-פאָטאָגראַפישער אַטעליער

„PARISIEN", wł. H. SROKA, Łódź, Brzezińska 69

צופאָהר מיט'ן טראַמוואי נ' 1. צופאָהר מיט'ן טראַמוואי נ' 1

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 6 פעברואר 1928
לאדז. 6 נעברואר 1928.

דער קרבן

פון וואהל-אגיטאציע.

אזא מין קידוש השם—דאס איז א נייער, דאכט זיך, ביז איצט אומבעקאנטער פאל אין דער יודישער געשיכטע.

מ'קאן זאגען — א מכה שלא כתובה בתורה...

איצט, ווען מיר האלטען ביי'ם אנהויב פון דער וואהל-אקציע, האבען שוין די יודישע צייטונגען צו פערגארטירען א פאל פון א וואהל-קרבן.

— א מענש איז בוכשטעליך אומגעבראכט געווארען פון דער וועלט, בעת א וואהל-סכסוך, וואס האט ווי געוועהנליך אויך אפערירט מיט די אזוי-גערופענע „שלאגענדע ארגומענטען":

דער 27-יעהריגער יודישער שוסטער נח זשעפא איז אזוי צומקל'ט געווארען אין זיין היים-שטעטעל אפאלע (לובלינער קרייז) אז א שטערבליך פערוואונדעטען האט מען איהם געמוזט ברענגען קיין ווארשא, און אין דער נאכט פון דאנערשטאג אויף פרייטאג איז ער געשטארבען אין יודישען שפיטאל.

דעם דאזיגען בעדויערליכען פאקט איז כדאי נישט ארורכצולאזען מיט דער געוועהנליכער גלייכגילטיגקייט, און ווען ער איז שוין יא געשעהן, דארפען איהם בעזונדערס געדענקען די פיהרער פון די מאסען, בעת'ן ליידענשאפטליכען אויסברענגען זייערע בעזונדערע אמת'ן.

אמת, מ'קאן טאקי זיין ווי-ווייט ליידענשאפטליך און פראפאגירען די פערשידענסטע אידעען-פערצווייגונגען, מ'קאן נאך ווייטער געהן אין דער עקזאלטירטקייט ביים ארויסברענגען די אמונה שלימה פון דער אדער יענער גרופירונג, אבער —

אלעקסאנדער מוקדון איז טאקי געווען א גרויסער קריגסמאן, נאר שטוהלען צוליב דעם צו זובּרעכען דארף מען נישט און עס לוינט זיך נישט.

געהן איבערצייגען די גערעכטקייט פון אנ'אני מאמין מיט קולאקעס, מיט שטעקענס, מיט מעסער'ס — דאס איז נאך מעהר, ווי נאאיוו.

בלויז נארנים, שאינו יודע לשאול'ס און ווילדע הינד קאן מען איבערצייגען מיט'ן „הקהא את שיניו", מיט'ן אונטערהאקען זייטען, מיט אבהאקען לונגענס.

די וואהל-תאוות האלטען זיך איצט ביים אנהויב פון צופלאקערונג — עס שטעהט פאר אויף דער יודישער גאס א פערביסענער, פולשטענדיג גערעכטער וואהל-קאמף צווישען דעם היבשען ביסעל לאגערען-

טא זאלען טאקי סיי די אידעען-פערשפרייטער, סיי די וועהלער, וואס זעבען אויסען די טובה פון כלל נישט אויסברענגען זייערע קורצזיכטיגע אויפרעגונגען אויפ'ן לעבען פון צופעליגע יחידים!

מן.

בריאנ'ס גרויסע פאליטישע רעדע.

דער פראנצויזישער אויסערן-מיניסטער האלט, אז מ'דארף רעדען און רעדען וועגען שלום.

אין פראנצויזישען סענאט איז פארגעקומען די טעג א דיסקוסיע וועגען דער פראנצויזישער אויסערן-פאליטיק. דער סענאטאר לאפיטא פון פואנקארעס גרופע האט, בעת דער דיסקוסיע געהאלטען א גרויסע רעדע, אין וועלכער ער האט אנגעוויזען, אז וואס מעהר פראנקרייך גיט נאך דייטשלאנד. אלץ מעהר פאדערט זי.

ביי דער דאזיגער געלעגענהייט האט גאנץ אומגעריכט גענומען א ווארט דער פראנצויזישער אויסערן-מיניסטער בריאן. אין דערזעלבער צייט האט פואנקארע געהאלטען א רעדע אין פארלאמענט וועגען פראנקרייכס פינאנציעלער פאליטיק. די דעפוטאטען זענען דעריבער אוועק פון פארלאמענט און סענאט. כדי אויסצוהערען בריאנ'ס רעדע.

בריאן האט אנגעהויבען דערמיט, וואס ער האט פעסטגעשטעלט, אז דער לאקארנער אפמאך איז נישט עפיס בעזונדערס, נאר ער איז א בעשטאנד-טייל פון ווערסאילער טראקטאט. איצט איז מען געוואוינט צו לאכען פון לאקארנער אפמאך. מ'פערגעסט אבער, אז אין מאמענט, ווען דער דאזיגער אפמאך איז געשלאסען געווארען, איז דער אינטערנאציאנאלער האריזאנט געווען בעדעקט מיט וואלקענס, וועלכע האבען זיך שפעטער צושפרייט טאקע א דאנק דער לאקארנער פאליטיק. בריאן איז דאן אריבערגעגאנגען צו דער טעמע, אז ס'איז אומבעדינגט נויטיג וואס מעהר צו רעדען וועגען שלום. ביז איצט ווערען די מענשען וואס רעדען וועגען שלום נישט גענומען ערנסט. יעדע ערנסטע פאליטיק מוז זיך אבער אנהויבען דערמיט, וואס די וויכטיגקייט פון שלום וועט אנערקענט ווערען. און דאן האט בריאן בעריהרט די ארבייט פון דער פעלקער-ליגע. די לעזונג פון די לעצטע אינטערנאציאנאלע קאנפליקטען און האט אפען ערקלערט, אז צו דער פרידליכער לעזונג פון די דערמאנטע קאנפליקטען האבען אויך צוגעטון זייער האנד נישט נאר די דייטשע דעלעגאציע נאר אפילו די סאוויעטישע.

די הויפט - אויפמערקזאמקייט פון בריאנ'ס רעדע איז אבער געלעגט געווארען אויף דעם טייל, אין וועלכען ער האט געענטפערט אויף דער רעדע פון שטרעזעמאנ'ען אין דייטשען רייכסטאג. בריאן האט געזאגט, אז „שטרעזעמאן, שפאצירענדיג אין איילבירטענגארטען פון לאקארנא. האט גערן אויסגעצויגען זיין האנד, מעהר צו נעהמען, ווי צו געבען". אבער אויך אין דייטשלאנד דארף מען פערשטעהן, אז מ'קען נישט מיט א מאל דערגרייכען קיין פערשטענדיגונג אהן נוצען. דער לאקארנער אפמאך עקזיסטירט אינגאנצען אנדערטהאלבען יאהר. ער האט געמאכט דעם ווערסאילער אפמאך מענשליכער. דייטשלאנד איז אריינגעטרעטען אין דער פעלקער-ליגע. די רעפאראציע-קאמיסיע האט אנערקענט די לאיאליטעט פון דייטשלאנד. ס'איז אויך געשלאסען געווארען דער פראנצויזיש-דייטשער האנדעלס אפמאך.

צי איז דאס ווייניג? — פרעגט בריאן. בריאן האט אויסגעדריקט זיין בעדויערן, וואס שטרעזעמאן האט אין זיין רעדע פארגעווארפען פראנקרייך א צבועות'דיגע פאליטיק בנוגע דער אקופאציע פון רהיין-געביט. די פאדערונג פון פראנקרייך וועגען גאראנטירען די זיכערקייט איז נישט קיין צביעות. די לעצטע רעדע פונ'ם דעפוטאט פון פרייטאג-לארינגאפען אין רייכסטאג איז געווען אנ'אמת'ער קריגס-פראגראם און בעווייזט, אז דער מלחמה-גייסט אין דייטשלאנד מיט וועלכען שטרעזעמאן קעמפט אגב, איז ווייט נאך נישט געשטארבען. איך האב פולען צוטרוי צו שטרעזעמאנ'ען, האט בריאן געזאגט, אבער ס'איז דאך נישט אויסגעשלאסען די מעגליכקייט, אז מארגען וועט דערזעלבער פרייטאג-לארינגאפען זיין אין דער רעגירונג — וואס וועט דאן זיין?

בריאן האט דאן איבערגעגעבען די אומשטענדען, ביי וועלכע ס'איז אונטערגעשריבען געווארען דער לאקארנער אפמאך און האט מיטגעטיילט, אז די דייטשע דעלעגאציע האט דאן מיטגעבראכט מיט זיך א מעמאראנדום מיט איהרע פאדערונגען, בריאן האט זיך בעקענט מיט דעם דאזיגען מעמאראנדום ערשט נאכ'ן אונטערשרייבען דעם לאקארנער אפמאך און האט פון זיין נאמען ערקלעהרט שטרעזעמאנען, אז ער וועט זיך בעמיהען גינסטיג דורכצופיהרען אין פראנקרייך עטליכע טיילען פון דייטשע פאדערונגען.

— איך ערקלעהר, — האט געזאגט בריאן—אז שטרעזעמאן האט בעקומען אלץ וואס איהם איז צוגעזאגט געווארען! די אקופאציע פון רהיין-געביט איז כלל נישט קיין דערנידערונג פאר דייטשלאנד. פאר מיר איז פערשטענדליך, אז די דייטשען זאגען, אז צוערשט זאל אפגערייניגט ווערען דאס רהיין-געביט און דערנאך וועט אלץ רעגולירט ווערען. אבער איך קען מיך אויף דעם דאזיגען שטאנדפונקט נישט שטעלען. אין רהיין-געביט געפינען מיר זיך צוזאמען מיט אונזערע פערבינדעטע. איך האב אין טוארי שטרעזעמאנען געזאגט: איהר ווילט, אז די אקופאציע זאל אויפהערען, ענטוואפענט זיך און געפינט מיטלען צו פערשנעלערען די ראפאראציע-צאהלונגען. שטרעזעמאן האט צוגעזאגט צו מאכען וועגען דעם ענין פארשלאגען. מיר האבען זיי אבער ביז איצט נאך נישט בעקומען. די לאגע אויפ'ן אינטערנאציאנאלען פינאנציעלען מארק איז געווען אזעלכע, אז דייטשלאנד האט נישט געקאנט מאכען קיין שום פארשלאגען. מיר זענען אבער איצט גרייט צוזאמען מיט אונזערע פערבינדעטע צו בעטראכטען דייטשלאנד'ס פארשלאגען. מיר ווילען גארנישט וואס זאל ארויסגעהן פון די ראהמען פון ווערסאילער טראקטאט. דייטשלאנד איז בכח צו געפונען מיטלען, צו לעזען אלע פראגען.

וואס שייך דער זיכערקייטס-פראגע, האט פראנקרייך אין אפמאך גאראנטיעס, אז אויך נאך דעם יאהר 1935 זאל דער דאזיגער אפמאך בלייבען אין קראפט ביי א פולשטענדיגע דעמיליטאריזאציע פון רהיין-געביט. מ'דארף נאר אריינפיהרען א בעזונדערן קאנטראל-סיסטעם, וועלכען מ'קאן שאפען אין דער פעלקערליגע".

דער „שווארצער" קדיש.

פונ'ם פערשטארבענעם פראפ. חיות.

צווישען דער פיל-טויזענט-קעפיגער לויה, וואס איז נאכגעגאנגען נאך דער מטה פון דעם פערשטארבענעם ווינער אויבער-ראבינער, פראפעסאר חיות, האט מען געקאנט זעהן אויך א יונגען אביסינישען בחור, שווארץ כמעט ווי אנ'עכטער נעגער, מיט בלאנק-ווייסע ציין און א פאר פייערדיגע אויגען. צווישען די פיל אבלים, וואס טרויערען נאך דעם פראפעסאר חיות, איז ער דער אמת'דיגער אבל, וועלכער פיהלט זיך איצט גאנץ פער'יתומ'ט און פערלאזען אין דער גרויסער, פרעמדער שטאט ווין.

וויל פראפ. חיות איז געווען נישט נאר דעריעגיגער, וועלכער האט אט דעם יונגענמאן מיט א פאר יאהר צוריק אהער ארא־געבראכט, כדי צו לאזען איהם דא שטודירען; ער איז געווען נישט בלויז זיין גייסטיגער מדריך, נאר אויך זיין שפייזער און פערזארגער. אויף אנ'אמת-פאטערליכען אופן האט ד"ר חיות געזארגט פאר זיין אבעסינישען „קעסט-קינד" אברהם בן מאיר. און ער האט זיך געפיהלט גליקליך, וואס ס'איז איהם געלונגען אנצודינגען דעם יונגענמאן ביי א בכבוד'יגער משפחה אויף קעסט און קווארטיר.

וואס האט געפיהרט פראפעסאר חיות ארא־צוברענגען אהער א יונגענמאן אזש פון אביסיניע און וואס האט ער דערמיט געוואלט אויפטון? אויף די דאזיגע פראגעס האט דער פערשטארבענער געגעבען די נויטיגע אויפקלערונג אין פריוואטע שמועסען און אויך אין אנ'עפענטליכען פארטראג.

ווי בעוואוסט, געהט אן א פלוגתא, צי די פאלאשען אין אביסיניע (מזרח-אפריקע) זענען יודען. לויט דער איבערצייגונג פון פראפעסאר חיות, וואס שטיצט זיך אויף וויסענשאפטליכע פארשונגען און אויסגראבונגען, איז נישט פארהאן קיין שום ספק, אז זיי זענען יודען. זיי אליין בעטראכטען זיך אלס אפשטאמלונגען פון אברהם, יצחק און יעקב און רופען זיך אויך פאלאשען, וואס דאס מיינט איינגעוואנדערטע. געקומען זענען זיי קיין אביסיניע שוין אין צווייטען יאהרהונדערט און זייער צאל איז דורך אימיגראציע, מיט דער צייט, וואס אמאל מעהר געוואקסען. היינט בעטרעפט זייער צאל אנ'ערך זעכציג טויזענד נפשות... זיי וואוינען אין דער מזרח-געגענד פון לאנד, צוזייט און צושפרייט אין די סטעפעס.

הגם שוין קארגע צוויי טויזענד יאהר אהן וועלכער ס'איז פערבינדונג מיט די איבעריגע יודען אויף דער וועלט, האבען די אביסינישע יודען אונטער די שווערסטע בעדינגונגען אפגעהיט דעם זכר פון יודישקייט. אויפ'ן ערשטען בליק זענען זיי נישט צו אונטערשיידען פון דער איבעריגער בעפעלקערונג. עס האבען זיך אבער דערהאלטען ביי זיי בעזונדערע יודישע מנהגים, וואס געפינען נישט זייער גלייכען ביי יודען אין קיין שום לאנד און וועלכע פראפעסאר חיות האט געהאלטען פאר אנ'איבערבלייבונג פון זעהר אלטע יודישע מנהגים.

אמאל האבען די פאלאשען געלעבט פריי אין בעזונדערע פראווינצען, און לויט אנ'אלטער לעגענדע האבען זיי אין מיטעלאלטער געהאט אויך א יודישע קעניגין, וואס האט געהערשט איבער'ן גאנצען לאנד. שפעטער זענען די דאזיגע פראווינצען אריבערגעגאנגען אין רשות פון די מזרח-קריסטען, וועלכע האבען די פאלאשען, אנגעטון גרויסע צרות און דעם חוב פון זיי געוואונגען זיך אויסצו־שמד'ען. נאר א טייל האט זיך נישט געלאזט אפשרעקען פון די רדיפות מצד די קריסטליכע הערשער (דאס איז א בעזונדער מזרח-סעקטע קריסטען) און איז געבליבען טריי די טראדיציעס פון די פאטערס. די דאזיגע פערפאלגונגען האבען אויפגעהערט ערשט אונטער דער מלוכה פון דעם אביסינישען קעניג מענעליק דעם צווייטען.

עס איז כדאי צו דערמאהנען נאך א לעגענדע, וואס איז פערשפרייט צווישען די אביסינישע יודען. לויט איהר, שטאמען זיי אפ פון דער מלכה - שבא, וועלכע איז נאך א בעזוך ביי שלמה המלך געווארען זיין קעפס-ווייב. אין צוזאמענהאנג מיט דער דאזיגער לעגענדע ווערט אויך געבראכט דער פאקט, וואס די פאלאשען בענוצען זיך נאך עד היום מיט א מגן-דוד אלס שטעמפעל, וועלכער טראגט דעם נאמען „די חתימה פון שלמה המלך".

דער ערשטער, וואס האט אין דער נייער צייט געבראכט א ידיעה וועגען די פאלאשען, איז געווען דער פראפעסאר פאר מזרח-לשונות אין דער פאריזער סארבאנע און העברעאישער דיכטער, יוסף הלוי. אהיימקומענדיג פון זיין פארשונגס-רייזע אין אביסיניע, האט ער מיטגעבראכט קיין פאריז א לעבעדיגען עקזעמפלאר פון די פאלאשען, א יודישען יונגעל, וועלכער איז אבער באלד געשטארבען אין פאריז.

שפעטער האט זיך אנגעהויבען פארינטערעסירען מיט די פאלאשען אנ'אנדער יודישער פארשער, דער דאקטאר פייטלאוויטש, וועלכער האט זיך ביי פראפעסאר הלוי אויסגעלערנט די אביסינישע שפראך און איז מיט דער הילף פון באראן עדמאנד ראטשילד, מיט צוואנציג יאהר צוריק, געפאהרען צום ערשטען מאל קיין אביסיניע. דר. פייטלאוויטש האט צוערשט געהאט גרויסע שוועריגקייטען, מחמת די אביסינישע יודען, נישט וויסענדיג גארנישט וועגען די איבעריגע יודען אויף דער וועלט און רעכענענדיג זיך פאר די איינציגע יודען, האבען צו דר. פייטלאוויטש'ען נישט געהאט קיין צוטרוי און געהאלטען איהם פאר איינעם פון די פיל מיסיאנערען, וואס האבען א סך פון זיי אויסגעשמד'ט. ער האט אבער פאמעלעך געוואונען זייער צוטרוי, ספעציעל זינט ער האט זיי געבראכט א בריוו, געשריבען אין דער אביסינישער שפראך און גע'חתמ'עט פון א סך רבנים אויף דער גאנצער וועלט. זינט דר. פייטלאוויטש האט אנגעהויבען אויפקלערען די אביסינישע יודען, האבען זיך דארט אויפגעהערט די שמד-פאלען און א טייל משומדים האבען זיך אויך צוריק מגייר געווען.

דר. פייטלאוויטש וואס בעטראכט פאר זיין לעבענס-אויפגאבע צו העלפען די אפגעשטאנענע אביסינישע יודען און צו פערשפרייטען צווישען זיי קולטור און בילדונג, האט אויך פעראינטערעסירט מיט דער זאך דעם פראפעסאר חיות. נאך זייענדיג אוניווערזיטעט-פראפעסאר אין פלארענץ, האט דר. חיות אינאיינעם מיט דעם דארטיגען ראבינער, דר. מרגליות, אריבערגעבראכט קיין איטאליע עטליכע יונגע פאלאשען, כדי זיי דארט אויסצובילדען. עס האט זיך אויך באלד ארויסגעוויזען, אז די אריבערגענומענע יונגעלייט זענען ווערטפולע און פעהיגע מענשען, וואס קאנען זייערע לאנדסלייט א סך נוצען ברענגען. א טייל פון זיי זענען איצט שוין צוריק אין אביסיניע און ארבייטען דארט אלס לעהרער. לויט די ידיעות,

(ווייטער זעה 5-טע זייט).

Dr. PRYBULSKI

זאוואדזקא 1, טעל. 25-38.

וענערישע און האר-הויט-קראנקהייטען, מענער שוואכע, באהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל), רענטגען-שטראלען.

נעמט אן פון 9—1 און פון 4—8 אוונט. דאמען פון 4—5 נאכמ.

ספעציעלער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. Med. I. WEINBERG

Cegielniana 47, tel. 26-02.

מינערליכע קראנקהייטען, ספעציעל פאר לונגען- און הארץ-קראנקהייטען, בעשטראהלונגען און קינסטליכע בערג-זון. נעמט אן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 6—7. אין דערהיים פון 3—5 נאכמ.

לאדז
6 פעברואר 1928

דאס לאדזער לעבען

לאדז
6 פעברואר 1928

6 מאנטאג **טו** שבט תרפ"ח	פעברואר זון-אויפגאנג 7.15 זון-אונטערגאנג 4.30 לענג פון טאג 8.15

זיצונג
פון קהלה-ראט.

(–) דער וויצע-פארזיצער פון קהלה-ראט, ראטמאן מענדעלסאן האט צוזא-מענגערופען א זיצונג פון קהלה-ראט אויפ'ן קומענדיגען מיטוואך.

אויף דער טאג,ארדנונג געפינען זיך פאלגענדע פראגען: העכערן די קויהלען-אונטערשטיצונג פון 60 טויזענד אויף 100 טויזענד, בעפולמעכטיגען די קהלה-פערוואלטונג אויסצושטעלען אויף 100 טויזענד זלאטעס וועקסלען א. אז. וו.

א בריף
פאר אנ'אומבעקאנטען.

(–) אין קאנצעלאריע פון דער יודי-שער קהלה איז אנגעקומען א בריף פון פאריז געשריבען אויף רוסיש צו א גע-וויסען וואלראוו. ווער ס'אינטערעסירט זיך מיט דעם בריף דארף זיך מעלדען צום גמינע-סעקרעטאר ה' נאדעל.

אונטער'ן טראמוואי
זיך געוואלט נעהמען דאס לעבען.

(§) נעכטען איז אויף זשגאווסקא 36 פארגעקומען א פארפאל, וועלכער האט שיער נישט געבראכט קיין טרויעריגען רעזולטאט.

א געוויסער העניק שפער פון פיא-סעטשנא 14 האט זיך געווארפען אונ-טער א פערבייגעהענדען טראמוואי כדי צו בעגעהן זעלבסטמארד. די סיטואציע איז גערעטעוועט געווארען דורכ'ן קאלטבלוטיגען מאטאר-פיהרער, וועלכער האט בעצייטענס איינגעהאל-טען זיין טראמוואי. דאך איז שפער לייכט פערוואונדעט געווארען.

א באנדיט פערוואונדעט
מיט א האק א פאליציאנט.

(§) אויף וועלעזשינסקא 4 איז יו-זעף קאלעטא אנגעפאלען אויף לעאקא-דיא מילטשארעק און איהר געוואלט דערלאנגען מיט א האק. זי האט גע-מאכט א טומעל און אויף איהר געשריי איז געקומען צולויפען א פאליציאנט. וועלכע האט"געוואלט ענטוואפענען דעם באנדיט. ס'איז ענטשטאנען א געשלעג צווישען קאלעטא און דעם פאליציאנט און דער לעצטער איז פערוואונדעט געווארען. מיט דער הילף פון די דורכ-געהער האט זיך דאך איינגעגעבען דעם אנפאלער אונמעכטיג צו מאכען און אפפיהרען אין קאמיסאריאט, דעם פער-וואונדעטען פאליציאנט האט די פאנא-טאוויע ערטיילט הילף.

אין די אפטייקען.
היינטיגע נאכט-דיזשורען.

(§) היינט ביינאכט דיזשורירען פאל-גענדע אפטייקען: אנטאניעוויטש, פא-ביאניצקא 50; כאנדזינסקי, פיעטריקא-ווער 164; סאקאלעוויטש, פושטשאזד 19; רעמביעלינסקי, אנדזשעיא 26; זונדצעלעוויטש, פיעטריקאווער 25; קאספערקעוויטש, זגערסקא 54; טרא-קאווסקי, בזשעזשינער 56.

Dr. Z. RAKOWSKI
ספעציאליסט פאר אויערען-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטען.
קאנסטאנטינער 9, טעל. 27-81.
שפרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5—7
נעמט אויך אן אין לעטשניצע, זגעזשער 17 פון 10—11 און פון 2 3.

הכנות צו די סיים-וואהלען.

מיר זענען שוין אריינגעטראטען
אין דער דריטער פאזע פונ'ם וואהל-קאמף.

די מלוכה-ליסטעס זענען שוין בעשטע-טיגט, די קרייז-ליסטעס זענען שוין אריינגעטראגען און קיין נייע ווערען שוין מעהר נישט אנגענומען.

איצט דארפען נאך בעשטעטיגט ווע-רען די קרייז-ליסטעס און אין 4 וואכען ארום וועלען מיר שוין געהן צו די וואהל-אורנעס און אפגעבען די שטימען. די אונטערהאנדלונגען צווישען די בע-זונדערע גרופירונגען האבען זיך שוין פערענדיגט.

די קרייז-ליסטעס, וואס האבען צענ-טראלע מלוכה-ליסטעס, האבען דורך זייערע בעפולמעכטיגטע זיך שוין אנ-געשלאסען צו די צענטראלע ליסטעס און בעקומען די זעלבע נומערן. די אנדערע ארטיגע ליסטעס וועלען זייערע נומערן בעקומען אין א פאר טאג ארום. אנמעלדונגען וועגען אנשלוס צו די מלוכה-ליסטעס וועלען אנגענומען ווערען ביז'ן 11 ה. ח.

אויף די נאהנסטע זיצונגען פון דער הויפט-וואהל-קאמיסיע וועט מען זיך בע-שעפטיגען מיט קאנטראלירען די קאנדי-דאטען-ליסטעס און די אקטיווע רעכט פון די אונטערגעשריבענע אונטער די ליסטעס און פאסיווען וואהל-רעכט פון די קאנדידאטען. אין פערלויף פון 3 טאג נאכ'ן אריינטראגען די ליסטעס איז דער וואהל-קאמיסאר מחויב מיט-צוטיילען דעם בעפולמעכטיגטען וועגען אלע פעהלערען פון דער ליסטע, און דער בעפולמעכטיגטער דארף זיי אין פערלויף פון 5 טאג אויסבעסערען. אין געגענפאל קען די וואהל-קאמיסיע אינ-גאנצען פסל'ען די ליסטע, אדער אויס-שטרייכען געוויסע קאנדידאטען.

דעם 20 פעברואר ד. ה. 12 טאג פאר די וואהלען וועלען אלע ליסטעס בעשטעטיגט ווערען און אויסגעקלעב-טירט אין דער שטאט.

מ'ווייסט שוין אבער איצט ווער מיט וועמען און קעגען וועמען ס'וועט געהן און מ'הויבט שוין אפילו אן פאראויס-צוזאגען דעם אויסגאנג פון די וואהלען און „פערטיילען" די מאנדאטען.

א היגע צייטונג האט נעכטען שוין אפילו אבגעדרוקט ווי-אזוי זי וואלט גע-וואלט, אז ס'זאלען אויסזעהען דער רע-זולטאט:

דער בלאק צו שטיצען די רעגירונג (ליסטע 1) – 2 מאנדאטען, פ. פ. ס. 2 מאנדאטען, קאמוניסטען – 1 מאנדאט, כ. ד. – 1 מאנדאט, דער מינדערהייטס-בלאק אדער נאציאנאלער בלאק – 1 מאנדאט, פאר די איבעריגע ליס-טעס לאזט די צייטונג איבער צו 3–2 טויזענד שטימען. (צי זיצען אין דער דאזיגער נישט אמאל דארט די אזוי-גערופענע „האלבע נביאים"?

די זעלבע צייטונג ווייס איבערצוגע-בען די ווארשאווער אויסזיכטען: נ. ד. 4–3 מאנדאטען, רעגירונגס-בלאק – 4–3 מאנדאטען, פ.פ.ס. – 3 מאנדאטען, קאמוניסטען – 2 מאנדאטען, מינדער-הייטס-בלאק – 1–2 מאנד., נאציאנא-לער בלאק – 1 מאנד.

די פוילישע קליינהענדלער

האבען נאך א שטורמישער דיסקוסיע אויף זייער פערזאמלונג בעשלאסען צו שטימען פאר'ן רעגירונגס-בלאק.

(א) נעכטען איז אונטער'ן פארזיץ פון ריכטער קארווין-קאראטקעוויטש פארגע-קומען

א פערזאמלונג פון די פארזיצערס

פון די אבוואדאווע קאמיסיעס. דער פארזיצענדער האט איבערגעגעבען די ענטגילטיגע רשימות פון די וואהל-בע-רעכטיגטע, וועלכע וועלען נאכאמאל עפענטליך אויסגעלייגט ווערען פון 9. ביז'ן 15-טען פעברואר.

(§) אין דער הויפט וואהל - קאמיסיע אונטער'ן פארזיץ פון ריכטער קארווין-קאראטקעוויטש איז ענטגילטיג פעסטגע-שטעלט געווארען

די צאהל וואהל-בערעכטיגטע

וועלכע בעטרעפט צום סענאט 215.000 און צום סיים – 332.000.

אין אלעקסאנדער

איז פארגעקומען א מיטינג פון יודען און דייטשען. אויף דעם מיטינג האבען גערעדט די פערטרעטער פון מינדער-הייטען-בלאק ד"ר ראזענבלאט, אוטא און שפיקערמאן. ס'איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע צו שטימען פאר'ן מי-עוטים-בלאק.

דער בונדישער

וואהל-קאמיטעט האט גערופען א קאנ-פערענץ פון אייניגע פראפעסיאנעלע פעראיינען, וועלכע האט זיך ארויסגע-זאגט פאר דער ליסטע פון „בונד".

אויסגעוואקסען אזא בחור'ל —
לקאמבינאציע, לשווינדעל ולמיאוסע מאכינאציעס.

יעדע וואך נאטירט די כראניק פון לאדז נייע ארט שווינדלען, און פון איין שווינדעל ביז צו דעם צווייטען פערגעסט מען שוין וועגען דעם ערשטען.

די לאדזער שווינדלער נוצען טאקי אויס דעם ראזיגען קורצען זכרון פון די בעשווינדעלטע און טוען זייער ארביט. און מ'דארף גאר נישט זיין אזוי ראפינירט אויף אפצונארען די לאדזער געשעפטס - מענשען, מ'דארף נאר, זעהט אויס, צו האבען א ביסעל חוצפה און וועלען שווינדלען, און די געלעגענ-הייט קומט שוין אליין. אט האט די פאליציי איצט ארעסטירט א 17 יאה-ריגען בחור'ל, א זוהן פון א לאדזער סוחר, יאן מירענסקי, וועלכער פיהרט זיין „געשעפט" שוין זייט א פאר חדשים און איז אריינגעפאלען נאר א דאנק א צופאל.

מיט עטליכע טעג צוריק איז דער 17 יאהריגער יאן געקומען צו א די-רעקטאר פון א היגער גרויסער אינ-סטיטוציע מיט א בריוועלע פון א גע-וויסען ד"ר ל. אינ'ם ראזיגען בריוועלע בעט דער ד"ר ל. צו בארגען איהם 50 זל., ווייל ער איז צופעליג אין א שווערע געלד - סיטואציע. די ראזיגע 50 זל. בעט דער ד"ר ל. צו געבען זיין שיק-יונגעל, דעם אפגעבער פונ'ם בריוו. דעם דירעקטאר איז דער ענין געווארען א ביסעל פערדעכטיג און ער האט אנגעקלונגען צום ד"ר ל. און עס האט זיך ארויסגעשטעלט, אז ד"ר ל. ווייסט נישט פון קיין פותר און פון קיין חלום.

דער דירעקטאר האט ראן געלאזט ארעסטירען דעם „שיק-יונגעל" און, בעת דער אויספארשונג האט זיך ארויסגע-שטעלט, אז דאס איז נישט זיין ערש-טער „סעאנס", און אז ער איז שוין צוגעצויגען געווארען צו פעראנטווארט-ליכקייט פאר אנ'עהנליכען שווינדעל. דהיינו: ער האט נאכמאכענדיג דעם כתב פון א סוחר, אנגעשריבען א בריף, צו א היגען פאבריקאנט, א פריינד פונ'ם סוחר, און ארויסגענארט ביי איהם א פאר הונדערט זלאטעס.

ווען מ'האט איהם ארעסטירט און אפ-געפיהרט אין דער טורמע אויף קאפער-ניקא גאס, האט מען ערשט זיך דער-וואוסט וועגען א רייהע פון זיינע קונצען. זייענדיג א זוהן פון פערמעגליכע על-טערן, וואס האבען געהאט פער-בינדונגען מיט דער סוחרישער וועלט האט ער געוואוסט, ווער פון זיי מיט וועמען ס'לעבט אין פריינדליכע בעצי-הונגען און פלעגט קומען מיט בריף, אז יענער געפינט זיך אין א שווערער מאטעריעלער לאגע און בעט א „גמילת חסד". נאטירליך, אז קיינער האט דעם „גמילת חסד" נישט געמאהנט און דער געבער האט נישט געוואוסט, אז ער איז געפאלען א קרבן פון א שווינדעל.

אזוי איז אויך בעשווינדעלט געווא-רען ארזו. לעווי, הגם ער האט זיך שוין באלד צופעליג דערוואוסט, אז ער איז געפאלען א קרבן.

ביים אינהאבער פון א לאגער פון רענטגעניסטיש מכשירים האמבורגער, האט ער געבארגט געלד פאר דער רענטגעניסט מענדעלסאן-כאווקין, און פון דער רענטגעניסט מענדעלסאן-כאווקין האט ער בעקומען א הלואה פאר דעם ה' האמבורגער.

הכלל, דער 17 יאהריגער בחור'ל האט ארויסגעוויזען פיל אקטיוויטעט.

איצט רוהט ער זיך דערווייל אפ אויף קאפערניק-גאס און די אויספאר-שונג זאמעלט מאטעריאלען וועגען זיין פרוכטבארער טעטיגקייט.

איבערגעפאהרען דורך אויטאס.
צוויי פארפאלען מיט שרעקליכע רעזולטאטען.

(§) נעכטען נאכמיטאג איז מיט'ן טראמוואי נומער 7 פון גייערס מארק געפאהרען דער פראקורענט פון „באנק זאכארני", רעמיריוש מענטשינסקי. ביים רוג טשערוואנא איז ער אויסגעשטיגען פון טראמוואי. דא איז אויף איהם אנ-געפאהרען אנ'אויטא נומער 80,175 פון דער פירמע ציגלער, איהם צובראכען בידע פיס און צושעדיגט דעם שארבען. דער שאפער שוויענצינסקי האט דעם פערוואונדעטען אפגעפיהרט צו דער פא-גאטאוויע פון דער קראנקען-קאסע, וועל-כע האט איהם ערטיילט די ערשטע הילף, און פון דארט איהם אפגעפיהרט אין עוואנגעלישען שפיטאל. נאכדעם האט ער זיך געמאלדען אין 12 פאליציי-קא-מיסאריאט, וואו מען האט צוזאמענגע-שטעלט א פראטאקאל און דעם שא-פער ארעסטירט. דער צושטאנד פון אי-בערגעפאהרענעם איז כמעט א האפ-נונגסלאזער.

(§) א צווייטער שרעקליכער אויטא-פארפאל איז פארגעקומען נעכטען אויף עק שענקעוויטש און נארוטאוויטש. א דורכגעהענדע פרוי האט געוואלט אריבערגעהן פון איין טראטואר אויפ'ן צווייטען, פלוצלינג איז אנגעלא-פען א אויטא, וועלכע האט נישט געגע-בען קיין שום סיגנאלען און אומבארמהערצ-ריג די אומגליקליכע פרוי, האט ער זי אריינגערערעהט אין די רעדער, די פרוי האט זיך א שטיק וועגס נאכגעשלעפט נאכ'ן אויטא און איבערגעלאזט נאך זיך א קאלוזשע בלוט. די אויפגערעגטע דורכגעהער האבען איינגעהאלטען דעם אויטא און אפגעפירעט די שווער-פער-וואונדעטע פרוי. די פאגאטאוויע פון דער קראנקען-קאסע האט זי אין א שטערבליכען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל אויף פארלעשנא גאס. די פרוי הייסט מאריא קאטשמארעק, 34 יאהר אלט פון קאפערניק 47, דער שאפער איז ארעסטירט.

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאנא 43, טעל. 32-41
ספעציאליסט פאר הויט-, וועגערישע און מע-נער-שוואכע - קראנקהייטען היילונגס-קווארץ-לאמפען (האך-אויספאר).
נעהמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אווענד

פון „טאז".
פילם-בילדער אין „קאסינא" — טראדיציאנעלער מאסקען - באל.

(–) אין „קאסינא" ווייזט מען איצט, אלס פאר-פראגראם, אייניגע זעהר גע-לונגענע בילדער פון „טאז"-טעטיגקייט. די אמבולאטאריע-אויפנאהמען פון קראנ-קע, קינדער- און מוטער-קאנסולטאציע' צאהן-ארצט - קאבינעט, בעשטראהלונגען פון ראכיטישע קינדער א. ד. גל.

בעזונדער געלונגען איז דאס בילד פון דער היים פאר זויג-קינדער.

אימפאזאנט זעהען אויס די אויפנא-מען פון דער זומער-קאלאניע אין „קושי-זשובקע". די פיזישע איבונגען פון די קינדער און ארבייטער-יוגענד.

(–) שבת וועט אין „פילהארמאניע" פארקומען דער טראדיציאנעלער מאס-קען-באל פון „טאז". די הכנסה פון באל איז בעשטימט פאר די זומער-קאלאניעס פון „טאז".

צוליב דעם, וואס „טאז" מיט זיין פילזייטיגער טעטיגקייט אפצוהיטען דאס געזונד פון דער יודישער בעפעל-קערונג, ספעציעל פון דעם אונטער-וואקסענדען דור, האט זיך אין אונזער שטאט שוין ערווארבען די סימפאטיע און אנערקענונג פון דער ברייטער גע-זעלשאפט, איז צו האפען, אז דער באל וועט אדורך מיט א גרויסען ערפאלג.

גרויסער ערפאלג
פון דער יודישער בילדער-אויסשטעלונג אין „הזמיר".

די אויסגעצייכענטע בילדער-אויס-שטעלונג פון די קינסטלער: טרעמבאטש, בערמאן, שפיגעל, פינקעלשטיין און הירשפאנג אין דעם בענייטען זאל פון „הזמיר" ציהט צו וואס א טאג אלץ מעהר בעזוכער.

די גלענצענדע מזרח - פייזאזשען, זו-ניגע לאנדשאפטען, פארטרעטען און קאמפאזיציעס רופען ארויס ענטציקונג און פערשאפען די בעזוכער א גייסטי-גען פערגעניגען.

די לאדזער יודישע אינטעליגענץ און די ברייטע יודישע מאסען דארפען אויסנוצען די געלעגענהייט און בעזו-כען דעם איינציגען יודישען קונסט-סאלאן ביי אונז אין שטאט.

הארדי פוקס
וויל איינלייגען א וועלט.

(–) דער בעקאנטער לאדזער יודישער אטלעט הארדי פוקס, געוועזענער אינס-טרוקטאר פון דער שווער אטלעטישער סעקציע ביי „בר-כוכבא", האט ארויסגע-רופען דעם אינטערנאציאנאלען רינג-קאמף-טורניר, וואס קומט אין צירק אויף א פערמעסטונג. דער יודישער אט-לעט איז זיכער, אז איהם וועט זיך איינ-געבען צו בעזיגען אלע אטלעטען, וואס געפינען זיך אין טורניר.

א גנבה'לע.

(*) אין דעם געוועלב פון משה ראזענקראנץ אין זגערזש, נארוטאוויטש 10 האבען זיך אריינבעקומען גנבים און צוגע'גנב'עט פערשידענע סחורות אויף 500 זלאטעס.

פון „גאנג".

היינט צום לעצטען מאל דער שלא-גער-פראגראם „דער יובילעאום פון „גאנג".

מארגען א נייע קארנאוואל-פרעמיערע „ליבסטע, נעהם אראפ די מאסקע!" מיט'ן אנטייל פון גאנצען „גאנג"-אנסאמבל.

Dr. H. Wołkowski
זאכארניא 57 (צעגעלניאנא 19)
טעלעפאן 37-70
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און העגעריישע קראנקהייטען, מענער - שוועכע, בעהאנדלונג פון קווארץ-שטראהלען.
נעהמט אן פון 1—2 און פון 4—8 אווענד, פאר פרויען פון 4—5 אין א באזונד. ווארטע-זאל.

לעבענס-מיטעל-שטיצע פון מאגיסטראט.

(מ) די אונטערשטיצונגס-אקציע מיט לעבענסמיטעל-פראדוקטען פאר די אר-בייטסלאזע, וועלכע ווערט ענערגיש אדורכגעפיהרט דורכ'ן מאגיסטראט, האלט ביים סוף. די בעהייצונגס-אקציע, וועל-כע ווערט געפיהרט אויסשליסליך אויפ'ן חשבון פון דער זעלבסטפערוואלטונג — איז אין פולען גאנג. די טראנספארטען מיט קויהלען קומען נארמאל אן. כדי די פערטיילונג זאל פארקומען שנעל און נארמאל, האט דער מאגיסטראט גע-שטעלט דריי פערטיילונגס - פונקטען: אויפ'ן פלאץ רוג צמענטארנע און יעזשע-גאס; אויף פשענדזאלניאנא (שייבלערס באטשניצע) און אויפ'ן פלאץ אויף וועני-גלאווא גאס.

נאך א גלעזעלע טאנצט זיך בעסער

אזוי יעדענפאלס מיינט לעאן זאטשעק

(§) אין טאנץ-קלאס פון ה' פריד-וואלד אויף פיעטרקאווער 10 האט זיך פערשריבען אלס שילער א געוויסער לעאן זאטשעק פון אגראדאווא 10. דער דאזיגער זאטשעק פלעגט קומען צום טאנצען אין א בגילופנ'דיגען צו-שטאנד און מאכען אוואנטורעס, אזוי אז ה' פ. האט איהם געבעטען ער זאל פערלאזען דעם זאל. עהערנעכטען איז דער טאנץ-אמאטאר ווידער געקומען, אבער מ'האט איהם פון זאל ארויסגע-שטעלט. דאן האט ער געדראהט, אז ר'וועט זיך נוקם זיין. און ווירקליך נעכ-טען איז ער געקומען מיט א חבריא חברים און ארויסגערופען א געשלעג, בעת וועלכען ה' פרידוואלד איז פער-וואונדעט געווארען. פאליציי פיהרט וועגען דעם אנ'אויספארשונג.

ער איז שטרענג, אבער העפליך.

נייער אויפטריט פון דעם „דזשענטעלמענישען" באנדיט.

(§) זייט עטליכע וואכען איז די לאד-זער פאליציי פעראינטריגירט מיט די אנפאלען אויף געוועלבער מצד א געווי-סער פערזאן, וועלכער האנדעלט גע-וועהנליך אויף פאלגענדען אופן: ער טעראריזירט די נגוועלבער מיט א „סטראשאק" וואס איז זעהר עהנליך צו א רעוואלווער, און העפליך, אבער ענערגיש פאדערט ער, מ'זאל איהם גע-בען געלד. אויף אזא אופן האט ער שוין געמאכט אנפאלען אויף א רייה געוועלבער.

נעכטען האלב 11 פריה איז דער-זעלבער באנדיט אריינגעקומען אין דער בעקעריי פון יאן גראס אויף סקלאדא-ווא 19. די בעקערין האט איהם פער-קויפט א חלה פאר 50 גראשען. דער באנדיט האט ארויסגענומען א 50-זלא-טע-באנקנאט און געבעטען רעשט. ווען די פרוי האט גענומען צעהלען געלד פון שופלאד. האט דער פערשוין ארויסגעצויגען זיין „רעוואלווער", און מיט זיין געוועהנליכער העפליכקייט גע-פאדערט, די פרוי זאל איהם אוועקגע-בען דאס געלד פון שופלאד. די איבער-ראשטע פרוי האט געמאכט א ליארעם. דער באנדיט האט איהר אנגעכאפט פאר דעם האלז און גענומען שטיקען. אבער פון דערנעבענדיגען צימער איז ארויסגע-לאפען איהר מאן, נאך אין דער וועש, און זיך געווארפען אויפ'ן אנפאלער. דער באנדיט האט דאן ארויסגענומען דעם רעוואלווער, און דער מאן האט איהם אפגעלאזט, מורא-האבענדיג פאר'ן לעבען. דער אנפאלער האט אויסגענוצט די רגע און איז אנטלאפען, איבערלא-זענדיג די 50 זלאטעס.

גראס האט תיכף מודיע געווען דער פאליציי וועגען אנפאל. ס'זענען אראפ-געקומען פארשטעהער פון דער אויס-פארשונגס - מאכט, אבער דאס געיעג נאכ'ן באנדיט האט דערווייל צו קיין רעזולטאט נישט געבראכט.

Dr. RÓŻANER
ספעציאליסט פאר הויט-, ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע.
היילונג מיט קווארץ-שטראהלען און דיאטערמיע
צוריקגעקעהרט.
Dzielna 9 (Narutowicza), tel. 28-98.
נעמט-אן פון 8—10 און 5—8, פרויען פון 3 — 4
ווארטע-זאל פאר פרויען.

פרייע וואהל-טריבונע.

א בריף פון הרב יוסף פיינער.

געעהרטער ה' רעדאקטאר!

אין אייער וו. צייטונג, נ. פאלקסבלאט, איז געווען א נאטיץ, אז איך אונטען אונטערגעצייכענטער, ווי אויך ה' בנימין רום האבען נעשלאסען דעם וואהלבלאק מיט דער אגודה אהן דער ידיעה און דער הסכמה פון די אונפארטייאישע יו-דען.

איך ערקלער דעריבער, אז דאס איז נישט אמת. דען מיר זענען דערצו גע-ווארען ספעציעל בערופען און בעפול-מעכטיגט דורך דעם העכסטען נייסטיגען מנהיג פון די אונפארטייאישע יורען.

אין נעגענטייל, דער וואהל-קאמיטעט וועגען וועלכען עס איז שפעטער געוואר-זען געשריבען, האט זיך געבילדעט אהן דער ידיעה פון דער העכסטער נייסטי-טינער הנהגה פון די אונפארטייאישע יורען און האט זיך דעריבער געמוזט גלייך אויפלעזען און דערביי זענען איי-ניגע מיטגלידער פון די אונפארטייאישע ארויסגעטרעטען און אריינגעגאנגען אין מזרחיסטישען לאגער.

מיט דרך ארץ
יוסף פיינער.

בריף אין רעדאקציע.

חשוב'ע רעדאקציע!

אין „נ. פאלקסבלאט" נומער 20 איז געווען אפגעדרוקט א בריף פון דער פערוואלטונג פון דערנעהרונגס פעראיין אין וועלכען עס ווערט אפגעלייקענט די פארוואורפען געגען דער פערוואלטונג, וואס זענען געווען אין „לאדזער וועקער".

ערלויבט אונז דעריבער צו מאכען איינינע פעסטשטעלונגען וועגען דעם בריף. עס איז נישט אמת, אז די ארביי-טער פון פאקולא'ס בעקעריי זענען גע-ווארען אויסגעשלאסען פאר נישט אויס-פאלגען די פעראיינס-בעשלוסען. ריכטיג איז, אז די ארבייטער זענען שולדיג גע-ווען פאר א לענגערע צייט בייטראג און אויפ'ן גרונד פון פעראיינס-סטאטוט האבען די ארבייטער זיך געוואלט אויפ-סניי פערשרייבען אין פעראיין און איינ-צאהלען פאר 2 מאל איינשרייב געלד.

די פערוואלטונג אבער וויסענדיג, אז עס איז פאר אנ'אלגעמיינע פערזאמלונג און די ארבייטער וועלען שטימען פאר דער גראסער-פראקציע, האט די ארביי-טער נישט געוואלט אננעהמען אין פער איין. צוליב דעם, האבען די ארבייטער געמאלדען דער פערוואלטונג, אז פון היינט אן, זענען די פעראיינס - בעשלו-סען נישט פערפליכטענד פאר זיי, און דעריבער האט דאס די פערוואלטונג בעשלאסען צו „בעשטראפען" די אוי-בענדערמאהנטע ארבייטער אויף די פלייצעס פון די הונגעריגע „רעזערוויס-טען" און נישט נעהמען קיין פייער-אווענדען.

נאך דער אלגעמיינע פערזאמלונג אבער ווען עס איז שוין אדורך די בונדישע „געפאהר", האט מען די ארבייטער שוין יא אנגענומען אין פעראיין, שוין נישט פאר 12 גילדען, ווי די ארבייטער האבען פריהער געוואלט בעצאהלען, נאר פאר 9 זל. און אזוי ארום האט דער פעראיין היזק געהאט צוזאמען מיט דעם בייטראג פון יעדען ארבייטער, צו 10.20. עס איז אויך נישט אמת, אז די צוויי מיטגלידער קליינמאן און ראָ-זענבלאט האבען זיך אויסגעלאכט פון דער פערוואלטונג, ריכטיג איז אבער, אז די צוויי מיטגלידער האבען דער-קלערט, אז עס איז פאר זיי פשוט אומ-מעגליך אויסצופיהרען דעם בעשלוס, נישט צו ארבייטען אין פאקולאס בע-קעריי, ווייל זיי ארבייטען שוין דארט עטליכע יאהר און דאס איז זייער ברויט, דערביי האבען זיי ערקלערט, אז זיי פערשטעהען נישט, מען זאל בעשטרא-פען ארבייטער אויף די פלייצעס פון אנדערע מיטגלידער און דערצו אר-בייטסלאזע.

מיר שטעלען אויך אויף ווייטער פעסט, אז דער פעראיינס-פונקציאנאר מיט זיינע מיטהעלפער האבען פער-וואנדעלט דעם פעראיין אין א שענק, בעת די ארבייטער זענען געשטאנען אין א ביטער'ן קאמף מיט זייערע בעל הבתים. מיר האלטען אויך אויף ווייטער אונטער, אז דער פונקציאנאר האט גע-בעטען ביי די בעקער-מייסטער אנ'-הלואה און געמאכט מיט זיי געהיימע אפמאכען. מיר שטעלען אויך פעסט, אז די פערוואלטונג האט נאך נישט אפגע-לייקענט די אלע פארוואורפען.

אין נאמען פון דער גראסער-פראקציע אין דערנערונגס-פעראיין
דוד יאקובאוויטש.

דער „שווארצער" קדיש

פון פערשטארבענעם פראפ. חיות.

(ענדע פון 3-טע זייט)

וואס פראפעסאר חיות האט בעקומען פון זיינעם אנ'אמאליגען שילער, נויטי-גען זיך די אביסינישע יודען נישט אין קיין מאטעריעלער הילף. וואס עס מאנ-געלט זיי יא, זענען ביכער און לערער און דאס איז געווען די סבה, וואס פראפעסאר חיות האט אראפגעבראכט דעם אביסינישען יודישען יונגענמאן, אברהם בן מאיר, קיין וויען שטודירען, און האט אליין געזארגט פאר איהם, ווי א פאטער פאר זיין קינד.

קומענדיג קיין וויען, האט דער דא-זיגער שווארצער יונגערמאנטשיק, א חוץ זיין אביסינישער שפראך, פערשטאנען נאר נאך אביסעל העברעאיש: היינט פערשטעהט ער אויך שוין דייטש און מ'קאן זיך מיט איהם גוט דורכשמועסען און געוואויר ווערען פון איהם אינטע-רעסאנטע זאכען.

לויט ווי אברהם בן מאיר דערציילט, שטעהען די אביסינישע יודען אויף א זעהר הויכער מאראלישער מדרגה. זיי ווייסען נישט פון קיין שקלאפען-האנדעל, וועלכער איז שטארק פערשפרייט צווי-שען דער איבעריגער בעפעלקערונג, און זענען שטארק נזהר אין הלכות טומאה וטהרה: זיי טובל'ען זיך זעהר אפט, בפרט ווען זיי בעריהרען דעם נאקע-טען גוף אדער אפילו נאר די האנד פון א נישט-יוד.

געמישטע חתונות זענען ביי די פא-לאשען א גרויסע זעלטענקייט, און אויב דאס קומט אמאל אין א יובל יא פאר, אזוי ווערט דער יודישער טייל, דער מאן צי די פרוי, נישט מעהר בעטראכט פאר א יודיש קינד.

אין געשלעכטליכע בעציהונג זענען די פאלאשען, אין אלגעמיין, זעהר מא-ראליש. די פרויען נאך מעהר ווי די מענער. זייער יוגענד פערברענגען די דארטיגע יודישע טעכטער ביי די וועב-שטולען. די כלה-מיידלעך ווערען דורך זייערע עלטערן פער'קנס'ט, נישט קע-נענדיג אפילו זייערע חתנים, מיט וועל-כע זיי בעגעגענען זיך ערשט ביי דער חתונה. נאך דער חתונה העלפען זיי דעם מאן טראגען דעם עול פון פרנסה. פונדעסטוועגען זענען זיי אבער, ווי דער יונגערמאן פערזיכערט, א סך צו-פרידענער, ווי די מעדלעך אין איי-ראפע...

מ. ה—ש.

פראווינץ-מעשה'לעך.

ראספשע האט נישט קיין מזל צו קיין טעאטער-פארשטעלונג — א שרפה און א הויקער — „כאשע די יתומה" ליגט פער'יתומ'ט — מ'זוכט א שרפה'לע — א פייערדיגע מעשה מיט אנ'אויטא.

הכל תלוי במזל, זאגען אונזערע היי-ליגע חכמים: יעדע זאך, אויף דער וועלט, מוז האבען מזל, אפילו א ספר-תורה אין היכל. ומכל-שכן נאך א שטעד-טעל אויף גאט'ס ערד-קוגעל... זענען טאקי פערהאן שטעדטלעך, וואס זענען געבענשט מיט מזל, מיט שפע, מיט פרנסה און מיט געלדער פון „דזשאינט" זאל לעבען, און פערהאנען ווידער שטעדטעלעך, וואס עס געהט זיי שלים-שלים-מזל'דיג, מיט דער פוטער אראפ און וואס זיי טון, פאלט זיי אויס באַ-קעם...

צו דער קאטעגאריע שלים-שלים-מזל'-דיגע שטעדטלעך, געהער אויך ק"ק ראספשע.

שוין יאהרען-לאנג, ווי ראספשע קלויבט זיך צו שפילען טעאטער און יעדעס מאל, ווען דאס טעאטער איז שוין פיקס און פערטיג, נאר איינצושמירען זיך די פנים'ר מיט אמעריקאנער ווייצענמעהל און אנצוקלעבען זיך די בערד, געשעהט אנ'אנדער אומגליק: אמאל פערקיהלט זיך די פרימאדאנע און ווערט הייזעריג, ווי א פאס, אמאל בעקומט דעם רע-זשיסער'ס געשוועסטער-קינד אנ'אנפאל פון דער שווערער קרענק און אמאל געהט, גראד, דעם ערשטען ליבהאבער'ס ווייב צום קינד און אין שטעדטעל טוט זיך חושך:

— נישט אנדערש, ווי א פינסטערער פאטום הענגט איבער'ן טעאטער, עפיס א בייז-אויג, רחמנא לצלן — נישט און נישט און בשום אופן נישט צו קענען שפילען ?!...

ראספשע האט אבער אנ'אויפגעקלער-טע יוגענד, וועלכע גלויבט נישט אין פאטום'ס און אין „בייזע אויגען" און האט צום היי-יאהריגען ווינטער-סעזאן כאטש איינמאל געוואלט אויספיהרען „כאשע די יתומה" און דוקא מיט'ן קנאק און מיט'ן גאנצען ברען כנהוג בכל תפיצות ישראל: מיט געזענגע און טענצע ביז פריה...

דאס „בייזע אויג" אבער, משמעות, האט זיך פאר ראספשער יוגענד נישט אפגעשראקען און דוקא דעמאלס, ווען אלע בילעטען זענען שוין געווען אויס-פערקויפט, אלע פרייקארטען ארויסגע-געבען און דאס גאנצע שטעדטעל איז געווען אויסגעציהרט אין בגדי יום-טוב און די קינדער האבען שוין צוזאמענ-געטראגען די בענקלעך אין דער סטרא-זשאצקע שאפע אריין—האט אויסגעבראָ-כען א שרפה ביים איינציגען סטראזשניק פון שטעדטעל און דער איינציגער יו-דישער הויקער, וואס דאס שטעדטעל פערמאגט, האט זיך אפגעבריהט און ראספשער קהלה איז געבליבען אין סכנה פטור צו ווערען מיט איינמאל, אי פון איינציגען סטראזשניק — א גוי, א ברי-לאנט אי פון איינציגען הויקער...

פערשטעהט זיך, אז „כאשע די יתומה" איז זיך צוקראכען מיט גארנישט און וואלט שוין נעביך געבליבען פער'יתומ'ט, ביז'ן גרויען צאפ, ווען נישט די ענערג-יע פון ראספשער יוגענד, וועלכע האָ-בען נאכאמאל „כאשען" גענומען אויפ'ן טיש ארויף און וואלטען איהר, מן הסתם, גאנץ לייטיש אפגעשפילט, ווען נישט א גאנץ וואזשנער צופאל: גראד אין דעם טאג, ווען מ'האט דער ארימער יתומה געדארפט אפשפילען א חתונה איז גע-שטארבען דעם רב'ס בן-זקונים'ל...

נו, וואלט דאך ראספשע געמוזט זיין ערגער, ווי געהאנגען און גע'שמד'ט אין אזא טרויער צו שפילען טעאטער!— האט מען, „כאשען" ווידער געלעגט אין שופלאד אריין אויף א פאר טאג און נאך דער „שבעה" האט מען געוואלט פערבעסערן און מיט נאך א גרעסערען פאראד „כאשען" מתקן זיין...

דער שלימ מזל אבער, וואס פער-פאלגט ראספשע אויף שריט און טריט, האט ווידער פאר ראספשע דאס מאל צוגעקלערט א נייעם סיורפריז:

צו דער שמחה (א קלייניגקייט אזא שמחה) איז געקומען צו פאהרען דער איינציגער יודישער ראספשער זעלנער, וואס האט געדינט אין פשעדבאזש און פאר גרויס איילעניש, ער זאל חס ושלום נישט עפיס פערשפעטיגען פון דער שמחה, האט ער זיך נישט געקענט דער-ווארטען, ביז דער צוג וועט זיך אפ-שטעלען, נאר ארפגעשפרונגען פון דער באהן אין מיטען פאהרען און טאקי מיט'ן קאפ הינטער'ן צוג ארונטער...

אט אזא הצלחה, האט ראספשע צום יודישען טעאטער און נישט בלויז מיט'ן טעאטער געהט עס אזוי שלימ-שלימ-מזל'דיג, נאר מיט דער „פאזשארנער קאמאנדע" געהט עס אין ראספשע אויך נישט בעסער:

האט ראספשע אנ'אייגענע פייערלע-שער-אפטיילונג, העגנען די מונדירען אויף די ביידעם און שימלען, די שפרי-צען שטעהן, איינגעלעגטע, אין דער שפריץ-בודע און ווערען מאליק פון לעדיג-געהן; ס'וויל אין ראספשע נישט ברענען.

דער קאמענדאנט (אדרבה, ווייזט מיר „א פאזשארנע קאמאנדא", וואס זאל נישט האבען קיין קאמענדאנט!) איז דוקא א יודישער בחור, פערשטעהט זיך, א בן-יחיד, ביי א גביר, וואס זייט ער איז געווארען קאמענדאנט, האט זיך איהם דער שלאף פון די אויגען אפגעטון און געהט ארום גאנצע נעכט, ווי א נאכט-וואנדלער און זוכט עפיס א שריפה'לע...

מאכט זיך א מעשה, אמאל ביינאכט, ווען דער קאמענדאנט וואנדערט אזוי און זוכט א שריפה'לע, דערזעהט ער פלוצלינג פון דער זייט, פון שאסע צוויי גרויסע, פייערדיגע אויגען, וואס קומען וואס אמאל נעהנטער מיט'ן גאנ-צען ברען אויפ'ן שטעדטעל ארויף, וואס איז איינגעהילט אין טיפען דריי-מעל... אונזער קאמענדאנט האט זיך נישט געפוילט און אראפגענומען דעם מעשענעם טראמפייט פון האקען אראפ און צוזאמענגעטראמייטערט דאס גאנצע שטעדטעל אנשים, ונשים וטף, גלייך פון די בעטען ארויס, אין די בלויזע תחתונים...

די ספאזמען פון די ווייבער, די גע-וואלדען און געשרייען פון די קינדער, זענען טאקי געגאנגען פאר גאט און אנשטאט א פייער, האט ער זיי צוגע-שיקט אנ'אויטא, וועלכער איז, ווי א בליץ אדורכגעפלויגען דאס שטעדטעל און די צוויי ברענענדיגע אויגען האָ-בען נאר בעלויכטען די נאקעטקייט פון ראספשער ווייבלעך, וועלכע זענען פערשעהמטע צוריק אריינגעלאפען אין די שטובען און זיך צוגעדעקט מיט די ווארימע פערינעס...

— אט דאס הייסט, אז ס'איז נישטא קיין מזל !..

קאנסטאנטין.

איך—און דאס פובליקום.

די קליינע-גרויסע שוישפּילערין מאַלי פּיקאָן נעמט זיך אָן מיט מוט און זאָגט אַנ'ערנסט וואָרט אַ ביסעל וועגן זיך און אַ ביסעל וועגן פובליקום.

די יודיש-אַמעריקאַנישע אַק- טריסע מ אַ ל י פּ י ק אָ ן, וועלכע איז גוט בעקאַנט אונזער פובליקום האָט אין ניו-יאָרקער „טאָג" אָבגעדרוקט דעם פאָלגענדיגען זעהר אינטערעסאַנטען אַרטיקעל, וועלכען מיר גיבען דאָ איבער.

איך גלויב אין דעם עולם, ער איז נישט קיין גולם און לאָזט זיך נישט אָפּבלאָפען. דער עולם לאַכט פון מיין שפּילען, און דאָס איז דערפאַר, ווייל איך נעם מיין ראָלע זעהר ערנסט. דער עולם פיהלט עס און ער שאַצט מיך אָב. איך געה אַריין אין דער ראָל. איך ווער אַ שטיק דערפון, און פאַר די וואָ- כען און חדשים וואָס איך שפּיל אין אַ פּיעסע, בין איך גור דאָס אַליין און גאָרנישט עפּיס אַנדערש. איצט בין איך בלויז „דזשענקע".

איך האָב אָפּטמאָל ליב צו שלאָגען זיך מיט דעם עולם. ווען איך קריג נישט קיין אַפּלאָדיסמענטען אין דעם נויטיגען מאָמענט, פיהל איך זיך נאַ- טירליך, זעהר שלעכט. עס איז מיר שוין ביטער דעם גאַנצען אָוועגד. אָבער איך שטאַרק זיך און שפּיל ווייטער. דער- נאָך פרעג איך זיך: „ווער איז שולדיג? איך, צי דאָס פובליקום?" און אויב איך ווער נור זיכער ביי זיך אַז עס איז נישט מיין שולד, וועל איך נישט אָב- לאָזען ביז דער עולם וועט כאַפּען דאָס, וואָס איך וויל. און איך האָב זיך נישט אויף וואָס צו בעקלאָגען, עס געהען אַוועק אַ פּאָר וואָכען און מען קאַטשעט זיך שוין פון געלעכטער דוקא פון דעם, וואָס האָט פריהער אַזוי שטאַרק נישט אויסגענומען.

יעדער אַקטיאָר, בעזונדערס אַ קאָמי- קער, קאָן קריגען אַזויפיל געלעכטער, וויפיל ער וויל מיט פערשידענע קונצען, איך ווייס, אַז מיט דער קלענסטער בע- וועגונג קאָן איך קאַליע מאַכען אַ סצע- נע. דער עולם לאַכט דוקא. עס איז אָבער אַ צופעליג געלעכטער און עס געפעלט מיר נישט. אַלע קאָמיקער האָ- בען אומדערוואַרטע קאָנקורענטען, למשל, אין אַ קאַץ, וואָס קומט פּלוצלינג אַרויף אויף דער ביהנע, ווער זעהט דעמאָלט דעם אַקטיאָר? מ'לאַכט פון דער קאַץ! די קאַץ כאַפּט אויס דעם גאַנצען קאָ- מיזם און דעם גאַנצען געלעכטער. אָבער וועלכער עכטער אַקטיאָר וועט זיך דאָס אַוועקלאָזען אויסנוצען אַזעלכע צופעליגקייטען? ווער איז צופרידען, אַז ס'זאָל סתם זיין פרעהליך אין טעאַטער? מען דאַרף לאַכען נור דאַן, ווען איך וויל, אַז מ'זאָל לאַכען, און דאָס קאָן מען דערגרייכען נור דאַן, ווען מ'נעמט די ראָלע, מיין לייכטע, כמעט קינדער- שע קאָמיש-נאַאיווע ראָלע, פּונקט אַזוי ערנסט ווי דער גרעסטער טראַגיקער, ווען ער שפּילט עפּיס. וואָס ריהרט אָן די שווערסטע, פינסטערסטע פּראָבלעמען פון דער וועלט און לעבען, און ווען ביים סוף פון שפּיל זעה איך די פרויען און קינדער קוקען אויף מיר מיט האַלב אָפענע מיילער און צערטליכע אויגען, ווייס איך, אַז איך האָב עפּיס אויפגע- טון. איך האָב אָט די מענשען פער- שאַפט אַ ביסעל פרייד. איך האָב אַריינ- געטראָגען אַ שטיקעל וואַרימקייט און ליכטיגקייט אין זייער טעגליכער גרוי- קייט. און איך האָב אַליין אויך אַ הנאה דערפון.

איך האַלט, אַז די קריטיקער זענען נישט גערעכט, ווען זיי מיינען, אַז דער עולם איז דערזעלבער וואָס מיט יאָה- רען צוריק. ער ווערט פיל בעסער, פיל איידעלער. אונזער קאָמפּאָזיטאָר רומ- שינסקי, האָט ליב צו זאָגען, אַז צו אונז קומט מען נאָכדעם ווי מ'פאָהרט דורך אַ סך בלאָקס מיט עלעקטרישע שילדען, וועלכע רופען אויף בראָדוועי אין די רייכע טעאַטערס, מיט די רייכע טויזענדער דאָלאַריגע אויסשטאַטונגען. מ'קומט פון אַלע זייטען פון דעם גרוי- סען ניו-יאָרק. מ'קומט אויך פון אַ סך נאָהנטע און ווייטערע שטעט און שטעט- לעך. און מען קומט מיט בעסערע פאָ- דערונגען.

אודאי איז עס נישט יענער הויך- קולטורעלער ראַפינירטער עולם, וואָס וויל דוקא גרויסע, טראַגישע אָדער דראַמאַטישע איבערלעבונגען. מ'קומט צו אונז זיך צו אַמוזירען, אַ לאַך צו טון פערגעסען דאָס, וואָס מ'לאָזט אי- בער אין דער היים. און אָט דער עולם, דער היינטיגער אָפּערעטען-עולם, איז שוין גאָר אַנ'אַנדערער ווי אַמאָל. אַמאָל איז אַ וואולגאַר ווערטעל, אַ וויץ מיט פערשידענע מיאוס'ע אָנצוהערע- נישען געווען די בעסטע צוציהונג און דער בעסטער געווינס פאַר דער קאַסע. דער היינטיגער עולם וויל דאָס מעהר נישט. דאָס אַליין בעווייזט דעם פּוב- ליקום'ס קולטורעלען וואוקס. און נאָך אַ זאַך, ווער האָט זיך עס פריהער צו- געקוקט צו די דעקאָראַציעס? איצט וויל מען דוקא אַ שעהנע אויסשטאַטונג, אמת'ע מאַלערייען. און מיין ליבער פריינד רומשינסקי געווינט אויך. ער קאָן שוין געבען און גיט אַ מוזיק, וואָס איז איידעלער, פיינער און רייכער.

דאָס פובליקום ווערט בעסער. די אַזוי-גערופענע יודישע אינטעליגענץ פיהלט עס נאָך נישט, אָבער איך פיהל עס. אין אַמעריקאַ איז דאָן בכלל אַ אומגליק מיט דער יודישער אינטעלי- גענץ — די יודישע שרייבער און קולטור- טוער. אין פוילען און אין גאַליציען זענען צו מיינע פאָרשטעלונגען געקו- מען יודישע „קינסטלער, יודישע כלל- טוער, יודישע אינטעליגענטען. מיר האָבען זיך צוזאַמען בעגעגענט אין און אין דרויסען פון דעם טעאַטער. זיי האָ- בען מיר אויסגעדריקט זייער אינטערעס, אָפּטמאָל זייער ליבע. און מיין מאַן יעקב קאַליך, און איך האָב זיך אָפּט צוגעהערט צו זייערע מיינונגען. דאָ איז מען אָבגעריסען. אפילו מיט די דראַמאַטישע קריטיקער האָבען מיר נישט קיין נאָהנטען שייכות. מען קומט, מען זעהט, מען שרייבט, און די קריטיק און זיי „געזונד"! אויף דריי חדשים דער עולם איז דערפאַר אונזער הויפּט- קריטיקער. דורך איהם ווייסען מיר, וואָס מען זאָל טון, וואָס מען זאָל ווייטער פּלאַנעווען. און עס איז באמת אַ גליק, אַז אָט דער עולם איז פיל בע- סער ווי אַ סך טראַכטען. ער פערשטעהט אויף זיין אופן אויסגעצייכנט וואָס ס'איז גוט, און מיר, קאַליך, רומשינסקי און איך, סטאַרען זיך כסדר צו געבען עפּעס בעסערס אָדער שענערס.

מיין בעסט פובליקום זענען די קינ- דער. זיי האָבען פון מיר דאָס גרעסטע פערגעניגען און איך בין זעהר שטאָלץ דאָמיט. איך האָב דריי אַלבומען מיט פערשידענע צושריפטען פון שרייבער, קינסטלער און סתם מענשען פון פּראָ- סטען פאָלק. אָבער דעם גרעסטען טייל פערגעמען דאָרט די בריף פון די קינ- דער. אַלע דאַנקען מיר פאַר דער פרייד, וואָס איך פערשאַף זיי. זאָל מיר גאָט געבען, אַז איך זאָל נאָך אַ לאַנגע צייט דערפרעהען די קינדער, סיי די 10—12 יאָהריגע און סיי די, וואָס מיינען אין זייערע געשעפטען, אַז זיי זענען שוין גאָר דערוואַקסענע מענשען און מוזען שטענדיג אַרומגעהן מיט ערנסטע אָנגע- צויגענע פּנים'ער.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נ יי ע ם פ אָ ל ק ס ב ל אַ ט" ענטוואָרטען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.

יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט".

ביים דערלאַנגען אַנ'אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה, דאַרף צוגעלעגט ווערן דער קופּאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט איבערגעגעבן. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבן ווערן.

גילטיג דעם 6 טען פעברואר 1926

6899. ז. ש.

אויב איהר האָט מיטפיגורירט אויף דער פירמע בפרט אויפ'ן ערשטען אָרט, קאָן מען ביי אייך אויפמאָנען די פער- לעגענע חובות. די שטייער-מאַכט האָט נישט קיין פליכט אויפצוזוכען דעם אַוועקגעפאָהרענעם שותף און אויפצו- מאָנען ביי איהם די געשעפטס-שטייערן. געוויס קאָן מען ביי אייך אויפ'ן חשבון פון די שולדיגע שטייערן סעקוועסטרי- רען דאָס שטוב-מעבעל. אַזוי ווי איהר האָט ליקווידירט דאָס געשעפט און זענט פעראָרעמט געוואָרען, פּרובט זיך צו ווענדען מיט אַנ'ענטשפּרעכענדע בקשה, אַז מען זאָל אייך די חובות אַנולירען.

6900. אַנ'אַבאָנענט פון באַלוט.

געוועהנליך איז דער הויזווירט נישט פעראַנטוואָרטליך פאַר אַ צופעליגע קאַ- טאַסטראָפע, קוים קאָנט איהר אָבער בעווייזען, אַז דאָס הויז איז איינגע- פאַלען צוליב נאַכלעסיגקייט פון הויז- ווירט, איז ער פעראַנטוואָרטליך פאַר'ן שאָדען, וואָס איהר האָט דורך דער קאַ- טאַסטראָפע געליטען.

6901. M. Z. פון זשעלאָנאַ 47.

איהר דאַרפט איינקלאָגען אין געריכט פאַר בעליידיגונג און דראָהונגען.

6902. ש. פ. 48.

6903. אַ שטענד. לעזער פון טאַרגאָ- ווע 34.

6904. הערמאַן.

6905. פּלוס-מינוס.

6906. M. I. פון דלוגע.

וועגען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פערשטענדיגען פערזענליך מיט אונ- זער יוריסט, טעגליך פון 3 ביז 4 נאָכ- מיטאָג מיטברענגענדיג די צייטונג.

6907. אַ לעהרער פון קל.

איהר דאַרפט אַריינטראָגען אין דע- פּאָזיט די בעטרעפענדע סומע און ווענ- דען זיך צום קרייז-געריכט אין וואַרשע, אַז מען זאָל די קוויטע אויסשטרייכען פון דער היפּאָטעק.

6908. פריצקער.

אויב דער וועקסעל געפינט זיך אין בעזיץ פון מלוה די גאַנצע צייט, מעגט איהר איינצאָהלען אויפ'ן חשבון פון דער וואַלוטע קליינע ראַטעס, קוים בע- צייכענט ער די דערהאַלטענע סומעס אויפ'ן וועקסעל גופא, אָהן אונטערשייד אויף וועלכען אָרט, מעג ער אפילו די פּאָזיציע נישט דאַטירען און אונטער- שרייבען, איז זי אויך גילטיג.

אין הויף פון לעצטען צאר

טאָג-בוך פון דער הויפדאַמע אַננאַ ווירובאָוואַ.

יודיש—ל. ב ר אַ נ ט.

3)

9-טער.

מ'האָט מיך אַוועקגערופען, מ'לאָזט מיך נישט ענדיגען. דיביידע טעג קאָכט אַלץ. אַלע רעדען וועגען דער דומע. די דומע שרעקט אַלעמען. בעזונדערס דעם פּאַפּאַ.

10-טער.

איך קעהר זיך ווידער אום צו דער ערצעהלונג פון מאַמאַ.

— איך בין נעוואַקסען—זאָגט זי—ווי אַ קייזערין... נאָר אַ שפּיל, און עפּעס אַנדערש איז נאָך נישט געקומען. און ווען ליזאַ[1]) איז אַוועקגעפאָהרען קיין מאָסקווע, האָב איך געפיהלט אַזאַ שרעק. זי האָט אויסגעטראַכט, אַז די זון וועט אויפגעהן פון דאָרטען, און ווען איך בין געקומען אין פּאַלאַץ, און די צאַרנ- דיגע[2]) האָט גענומען זיך וואַרפען ווי אַ שלאַנג און האָט מיך אָנגערופען העסענער פליג, און ניקאַ[3]) האָט מיך נישט געוואָלט בעגלייטען, בין איך געוואָרען אַזוי אין כעס! און כ'האָב בעשלאָ- סען אַ בייס צו טון, אַז ס'זאָל זעהר שטאַרק וויי טון. און וועגען ניקי'ן האָב איך געטראַכט: „איך וועל איהם נישט ליב האָבען, איך וועל איהם מוטשען!" און שפּעטער, ווייסט דו, ווען מ'איז נאָך מיר געקומען, האָב איך זיך פערנומען צו פאָהרען קיין רוס- לאַנד שוין מיט דער פערביסענקייט פון אַ קייזערין. און אָט, פאַר'ן אַוועקפאָהר, האָב איך פּלוצים בעקומען צו ניקי'ן אַזאַ גוט און ווייך געפיהל. דאָס זענען געווען גאָט'ס זון-שטראַהלען. איהם דאַרף מען ליב האָבען צוליב גאָט. די לעצטע טעג, איידער איך בין אָפּגעפאָהרען מיט דעם קייזערליכען צוג, פלעגט מען מיך פריה לעגען שלאָפען. מ'האָט מיר געמאַכט איינרייבונגען: מ'האָט מורא געהאַט פאַר אַנ'אָנפאַל.

23-טער.

מאַמאַ איז קראַנק געוואָרען, ווען זי איז אַלט געווען 14 יאָהר, ווען ס'האָבען זיך ביי איהר אָנגעהויבען די מענסטרואַציעס, אין דער צייט פאַלט זי אַריין אין אַ שלאָף-צושטאַנד. זי ווערט אַנטשלאָפען. זי וואַרפט זיך אין פערלויף פון עטליכע מינוט. דער- נאָך בערוהיגט זי זיך און ווערט ווידער אַנטשלאָפען, זי הויבט אָן צו רעדען און צו זינגען—אויף אַ שרעקליכען אופן. מ'האָט איהר געהיילט. דאָס איז פּאַריבער. ווען זי איז אַלט געוואָרען 18 יאָהר, האָט זיך די קראַנקהייט ווידער גענומען בעווייזען, אָבער זעלטען: צוויי, דריי מאָל אין יאָהר.

זי פלעגט שוין פון פריהער פיהלען, איז עס דערנעהנטע- רען זיך די קאָנוואולסיעס, אַ פּאָר טאָג איידער ס'איז אָפּגעפאָה- רען דער קייזערליכער צוג, האָט זי געליטען פון איבעלקייט. אַזוי פלעגען זיך שטענדיג אָנהויבען די אָנפאַלען. אַגינושקאַ האָט איהר געמאַכט איינרייבונגען. די איינרייבונגען האָט מען תמיד געמאַכט פאַר די קאָנוואולסיעס. מ'האָט דאָס געמוזט מאַכען זעהר פּאָרזיכטיג, ווייל פון די איינרייבונגען האָט זי געקאָנט איינשלאָ- פען. אין יענעם טאָג האָט זי זיך געלעגט פּונקט 11 אַ זייגער. זי איז באַלד אַנשלאָפען געוואָרען, נעבען איהר האָט זיך געפונען אַגינושקאַ, ס'האָט זיך איהר גע'חלום'ט אַ חלום. זי דערצעהלט וועגען דעם אַזוי:

— איך האָב געזעהן אַ חלום, ס'האָט זיך מיר גע'חלום'ט, אַז ס'איז אָנגעקומען די קייזערליכע קאַרעטע. פון פאָרענט האָב איך דערזעהן ווייסע פערד, אָבער זעהר קליינינקע, ווי שפּיל- צייג. דאָס איז געווען זעהר קאָמיש, ווי אַזוי וועלען זיי שלעפען די קאַרעטע? און אויף די קאָזלעס-צאַר ניקאָלאַי. ער טראָגט אַ לאַנג, ווייס העמד, אויפ'ן קאָפּ אַ קרוין, ער נעהט באָרוויס און אין דער האַנד האַלט ער אַ גאָלדענע רוט, איך פרעג—וואָס איז דאָס פאַר אַ טראַכט אויפ'ן קייזער. ענטפערט מען מיר—אַזוי דאַרף זיין, און פאַרוואָס זיצט ער אויף די קאָזלעס און נישט נעבען מיר? ווייל מיט די פערד קאָן בלויז ער זיך אַנ'עצה געבען. איך האָב זיך צולאַכט: דאָס זענען דאָך נישט קיין פערד, נאָר שפּילצייג! און איצט הויבט זיך אָן דאָס שרעקליכסטע. ער האָט אַ שמיץ גע- געבען די פערד, און זיי האָבען זיך אַ רוס געטון, ווי אַ פויגעל. זיי פליהען איבער די גאַסען און צוטרעטען מענשען. איך הער דאָס קנאַקען פון ביינער. כ'זעה בלוט. בלוט שפּריצט אויף מיר, אויפ'ן פּנים, אויף די הענד. איך בין אינגאַנצען אין בלוט. ס'וואַרפט מיך און ס'דרעהט מיך אין אַלע זייטען... איך שריי, איך בעט מ'זאָל זיך אָפּשטעלען. אָבער דער צאַר הערט נישט אויף צו פּאָכען מיט דער גאָלדענער רוט און די פערד לויפען, לויפען... מיר האָבען זיך פּלוצים געפונען פאַר עפּעס אַ וואַנד. מ'זאָגט, אַז דאָס איז דער קרעמל. איך וויל זיך אויפהויבען—כ'קאָן נישט. איך זעה פאַר זיך צוויי מענשען. אַ יונגע פרוי אין אַ שוואַר- צען וואָואַל, אָנגעשפּאַרט אויף אַ שטעקען, און נעבען איהר — אַ פּויער, אַ געשטופּעלטען, אַ לאָמען, ווי דער צאַר—אין אַ ווייסען, זיידענעם העמד, מיט שרעקליכע אויגען. איך שריי, איך רוף—קיי- נער געהט נישט צו מיר. ס'איז צוגעגאַנגען בלויז אָט די דאַמע. זי האָט מיר געהאָלפען אַרויסגעהן פון דער קאַרעטע. איך וויל געהען, נאָר כ'פיהל, אַז ס'איז מיר שווער זיך אַ ריהר צו טון... ווען כ'האָב זיך אויפגעוועקט, האָב איך אַ לאַנגע צייט נישט געקאָנט קומען צו זיך.

די צאַריצע האָט מורא פאַר'ן דאָזיגען חלום און קיינעם דערצעהלט זי נישט וועגען איהם. פּאַפּאַ האָט זי דעם חלום דער- צעהלט שפּעטער, ווען זיי זענען געבליבען אַליין. ער איז געוואָ- רען שטאַרק צורודערט.

מיר האָט מאַמאַ דערצעהלט דעם חלום, ווייל זי זאָגט:

— ווען איך האָב דיך דערזעהן אויפ'ן ברעג פון לעביאַזשיע אָזיערע (אין פּאַרק פון צאַרסקאָיע סיעלאָ), האָב איך דיך תיכף דערקענט: דו ביסט געווען יענע דאַמע, וועלכע איך האָב געזעהן אין חלום...

9. י ו ל י.

איך האָב פערשריבען מאַמאַ'ס חלום און דאָס, וואָס זי זאָגט: דאָס איז נישט עפּעס אַנדערש, ווי...[4]) די זאַך איז, וואָס ביז דעמאָלט בין איך נישט געגאַנגען מיט קיין שטעקען[5]) דאָס האָט פּאַסירט אין וואַגאָן.

(פ אָ ר ט ז ע צ ו נ ג ק ו מ ט).

---

[1]) ליזאַ—גרויספירשטין יעליזאַוועטאַ פיאָדאָראָוונאַ, די צווייטע שוועסטער פון אַלעקסאַנדראַ פיאָדאָראָוונאַ, האָט חתונה געהאַט פאַר ניקאָלאַי'ס פעטער סערגעי אַלעקסאַנדראָוויטש.

[2]) די צאַרנדיגע—די קייזערין אַלמנה מאַריאַ פיאָדאָראָוונאַ.

[3]) ניקי—ניקאָלאַי II

[4]) ...אין אָריגינאַל איז דאָס אָרט נישט פערשטענדליך. מעגליך, אַז ס'דאַרף זיין: „אַנ'אויסגעטראַכטע זאַך".

[5]) אין יאָהר 1902 איז ווירובאָוואַ קראַנק געווען אויף בויך-טיפוס, וואָס האָט געבראַכט מיט זיך אַנ'ערקראַנקונג פון די פיס.

אין די ציין פון טיגער

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן

פון מאָרים לעבלאַן

(62

— ניין, קודם כל דאַרף מען בעפרייען די פרוי פּאָוויל פון דעם זעלבסטמאָרד-געדאַנק, וואָס פערפאָלגט זי. מ'דאַרף איהר פשוט מעלדען, אַז די אמת'ע מערדער זענען ענדליך ענטדעקט געוואָרען. צו דעם צוועק וועלען מיר גלייך פאָהרען צום פרעפעקט...

— דער הער דעמאַליאָן איז איצט נישטאָ, און ער וועט ערשט צוריקקומען מיטאָג צייט.

— אויב אַזוי לאָמיר פאָהרען צום אויספאָרשונגס-ריכטער.

— דער ריכטער וועט זיין אין יוסטיץ-פאַלאַץ ערשט צוועלף אַ זייגער, און איצט איז עלף.

— מיר וועלען זיך איבערצייגען.

מאַזע איז געווען גערעכט: אין יוסטיץ-פאַלאַץ איז קיינער נישט געווען.

דאָן לואי האָט אָפּגעגעסען פריהשטיק אין אַ נאָהענטען רעסטאָראַן. מאַזע איז אַוועק אין דער פּאָליציי-דירעקציע, און דערנאָך איז ער צוריקגעקומען, כדי אַריינצופיהרען איהם אין ריכטער-קאַבינעט.

זיין אויפרעגונג, די שטאַרקע אומרוהיגקייט האָבען גע-וועגדעט אויף זיך די אויפמערקזאַמקייט פון סערזשאַנט.

— נו, וואָס? איהר זענט פעסט דעצידירט? — האָט ער אַ פרעג געטון.

— מעהר ווי אַלעמאָל. עסענדיג פריהשטיק, האָב איך אַדורכ-געקוקט די צייטונגען, און ווי עס ווייזט זיך אַרויס, האָט די פרוי פּאָוויל שוין ווידעראַמאָל געפרובט בעגעהן זעלבסטמאָרד, קלאַפּענדיג מיט'ן קאָפּ אין דער וואַנד. מען האָט איהר דעריבער אָנגעטון אַ צוואַנגס-העמד. איצט האָט זי זיך אָפּגעזאָגט צו עסען. מיין חוב איז זי צו ראַטעווען!

— אויף וואָס פאַר אַן'אופן?

— דורכ'ן אַרויסגעבען די אמת'ע שולדיגע. איך וועל מתרה זיין דעם אויספאָרשונגס-ריכטער און היינט אינאָווענד וועל איך אייך אַראָפּברענגען פלאָרענציאַ לויוואַסער — אַ לעבעדיגע, צי אַ טויטע.

— און סויוועך?..

— סויוועך'ן אויך! סיידען...

— וואָס סיידען?

— סיידען איך וועל איהם אַליין צורעכט-מאַכען.

— שעף!

— שווייג...

דערקענענדיג פערענאַ'ן, האָבען זשורנאַליסטען זיך דער-נעהנטערט צו איהם, בעטענדיג, ער זאָל זיי געבען אינפאָרמאַציעס.

— איהר קאָנט מיטטיילען אין דער עפענטליכקייט, אַז פון היינט-צו-טאָג נעהם איך אונטער מיין שוץ די פרוי מאַריאַ-אַננאַ פּאָוויל און איך וועל זיך בעמיהען מ'זאָל זי אינגאַנצען ריין-וואַשען.

פון אַלע זייטען האָבען זיך דערהערט פּראָטעסטען:

דאָס האָט ער דאָך דער ערשטער זי בעשולדיגט. ער אַליין האָט דאָך געגען איהר צוזאַמענגעקליבען אַלע בעלעסטיגענדע מאַטעריאַלען.

— די אַלע מאַטעריאַלען וועל איך אַליין מיט דער קלענ-סטער אָנשטרענגונג ענטווערטען. די פרוי פּאָוויל איז געפאַלען אַ קרבן פון געמיינע אינטריגעס, וועלכע איך וועל היינט נאָך אויפדעקען פאַר דער גערעכטיגקייט...

— אָבער די ציינער?.. די שפורען פון איהרע ציינער?..

— ס'איז אַ צופעליגקייט! נישט מעהר, ווי אַ צופעליגקייט, וואָס איך האַלט איצט פאַר דעם בעסטען בעווייז פון איהר אונשולד.

— יאָ! — האָט פערענאַ צוגעגעבען — ווען מאַריאַ-אַננאַ פּאָוויל וואָלט געווען אַזוי געשיקט, ווי איך האָב זיך פריהער פאָרגעשטעלט, וואָלט זי אויך געגוג שכל געהאַט נישט איבערצו-לאָזען אַזעלכע קאָמפּראָמיטירענדע בעווייזען, ווי די שפורען פון אייגענע ציינער.

— פונדעסטוועגען...

— די פרוי פּאָוויל איז אומשולדיג! איך חזר עס איבער נאָכאַמאָל, און איך וועל געהן גלייך פונדאַנען צום אויספאָרשונגס-ריכטער, כדי עס איהם צו זאָגען. מען דאַרף אויך איהר מודיע זיין, וועגען מיינע פלענער, זי צו ריינוואַשען. אין געגענפאַל וועט זי זיך דער'הרג'ענען, און איהר טויט וועט בעלאַסטען אויף די אַלע, וואָס האָבען בעלאַסטעט אַן'אונשולדיגע. מ'דאַרף...

ער האָט איבערגעריסען און איינגערוימט מאַזען:

— צי וואָלסטו זיך נישט געקאָנט דערוויסען, ווי עס הייסט דער פערשוין דאָרט פון רעכטס? איך האָב איהם שוין ערגיץ געזעהן, אָבער איך קאָן זיך נישט דערמאָהנען, ווער עס איז?

גראָד אין דעם מאָמענט האָט איינער פון די קורירען געעפענט די טיר פון דעם אויספאָרשונגס-ריכטער'ס קאַבינעט, כדי אַריינצולאָזען פערענאַ'ן.

דאָן לואי האָט זיך געווענדעט צו דער טיר און שוין גע'-זאָלט אַריין צוזאַמען מיט'ן סערזשאַנט.

פלוצים אָבער האָט ער מיט צאָרן אויסגעשריגען צו זיין חבר:

— דאָס איז ער! דאָס איז סויוועך אַן'איבערגעטוענער! פעההאַלט איהם! לאָזט איהם זיך נישט אַרויסדרעהען!.. מאַכט נישט קיין שהיות!..

ער האָט זיך אַ לאָז געטון לויפען און נאָך איהם מאַזע מיט די זשורנאַליסטען. ער האָט זיי אָבער מקדים געווען, און אין אַ פּאָר מינוט האָט ער נישט געהאַט קיינעם הינטער זיך.

ער איז העגדום-פּעגדום אַראָפּ פון די טרעפּען און אין עט-ליכע שפרונגען איז ער שוין געווען אין אונטערערדישען דורכ-גאַנג, וואָס האָט געפיהרט פון איין הויף צום צווייטען. דאָרט האָט ער אָנגעטראָפען צוויי פערזאָן, וועלכע האָבען איהם פער-זיכערט, אַז זיי האָבען נאָר-וואָס געזעהן אַ מענשען, וועלכער איז פערבייגעגאַנגען מיט שנעלע טריט.

(פאָרטזעצונג קומט).

ZŁOTY MEDAL na WYSTAWIE w KATOWICACH 1927.
Zastępca na Łódź: S. B. Redlic, Łódź, Pomorska 19.

וועגדונג צו די ה"ה מחותנים

פון די בעוואוסטע מוזיק-קינסטלער געבר. טויבע

דערמיט האָבען מיר דעם כבוד די געעהרטע מחותנים און בעלי-שמחות געפל. מיטצוטיילען, אַז צוליב דעם, וואָס מיר ווערען נישט צו דער געהע-ריגער צייט פון די מחותנים געוואויר וועגען אייערע אַלע שמחות און חתונות און דורך דעם פאַסירט גאַנץ אָפט, אַז די בעלי-שמחות פיהלען זיך בעליידיגט, וואָס מיר קומען נישט צו דער פּינקטליכער צייט. דעריבער בעטען מיר אַלע מחותנים אונז צו לאָזען וויסען גענוי די טערמינען, כדי צו קענען ווי גע-העריג צופרידענצושטעלען די בעלי-שמחות.

גלייכצייטיג ערלויבען מיר זיך אויפמערקזאַם צו מאַכען די געעהרטע ה"ה מחותנים, אַז מיר נעהמען ביי קיין פאַל נישט אָן קיין שום פערוויילונגען, וואָס קענען זיין פערבונדען חלילה מיט חילול השבת. דעריבער האָפען מיר, אַז מיר פערדינען דעם פולען צוטרוי פון די ג' בעלי-שמחות. מיט אַכטונג

מוזיק-קינסטלער **געבר. טויבע.**

אָנמעלדונגען נעהמען אויף: ע. טויבע, ווסכאָדניאַ 18;

ק. טויבע, נאָוואָ-צעגעלניאַנאַ 22 ; י. טויבע, אַלעע 1. מאַי 18.

בעמ.: מעסיגע פרייזען! פאַר אונבעמיטעלטע — אויסנאַהמס-פרייזען!

OBWIESZCZENIE.

Dyrekcja Towarzystwa Kredytowego m. ŁODZI

podaje do powszechnej wiadomości, że niżej wyszczególnione nieruchomości w Łodzi położone, obciążone pożyczkami Towarzystwa, za niezapłaconą ratę lipcową 1927 roku wraz z zaległościami, wystawione zostały na sprzedaż przez publiczne licytacje, odbywać się mające o godz. 11-ej z rana w Kancelarji Wydziału Hipotecznego m. Łodzi, przy ul. Pomorskiej Nr. 21 przed wyznaczonymi notarjuszami.

№ № hipoteczny nieruchm.	przy ulicy	Vadium	Licytacja rozpocznie się od sumy	przed notarjuszem	Dnia
8г	Olgińskiej	4.980	37.350	W. Siniarskim	14 maja
29	Podrzecznej	2.460	18.450	J. Ładą	„ „
35	Jakóba	1.800	13.500	W. Sarosickiem	„ „
51bl	Zawadzkiej	2.100	15.750	St. Kornem	15 „
54b	Gdańskiej	5.860	43.950	Al. Smolińskim	„ „
70b	Franciszkańskiej	4.740	35.550	Ap. Karnawalskim	„ „
148c	Lutomierskiej	360	2.700	Br. Lisowskim	16 „
188	Aleksandryjskiej i Kościelnej	2.360	17.700	J. Andrzejewskim	„ „
201a	Wolborskiej	1.280	9.600	Wł. Jeżewskim	„ „
259a	Piotrkowskiej	4.780	35.850	J. Krzemieniewskim	18 „
292/3.	Ogrodowej	4.280	32.100	K. Rosssmanem	„ „
303b	Wschodniej	5.880	36.600	J. Rzymowskim	„ „
321ki	Szkolnej	5.120	38.400	S. Jarzębskim	21 „
334	Pomorskiej	700	5.250	L. Kahlem	„ „
435	„	4.580	34.350	E. Trojanowskim.	„ „
447	Południowej	160	1.200	Wł. Siniarskim	22 „
466a	Wschodniej	1.100	8.250	J. Ładą	„ „
497z	Żelaznej	2.060	15.450	W. Sarosickiem	„ „
534	Piotrkowskiej	5.740	43.050	St. Kornem	23 „
534 б	Żelaznej	13.320	99.900	Al. Smolińskim	„ „
538	Piotrkowskiej	9.720	72.900	Ap. Karnawalskim	„ „
789oo	Ludwiki	160	1.200	Br. Lisowskim	24 „
795oo	Pańskiej	900	6.750	J. Andrzejewskim	„ „
798 б	Lipowej	2.140	16.050	Wł. Jeżewskim	„ „
825a	Żamenhoffa	2.240	16.800	Ji Krzewieniewskim	25 „
914a	Senatorskiej	2.340	17.550	K. Rossmanem	„ „
934ж	Miedzianej i Przędzalnianej	800	6.000	J. Rzymowskim	„ „
1109a	Sienkiewicza	5.200	39.000	S. Jarębskim	20 „
1128	Kilińskiego	2.520	18.900	L. Kalem	„ „
1273	Głównej	5.080	38.100	E. Trojanowskim	„ „
1291 б	Tramwajowej	1.140	8.550	W. Siniarskim	30 „
1291b	„	2.960	22.200	J. Ładę	„ „
1314b	Nawrot	1.820	13.650	W. Saroszackiem	„ „
1392	Cegielnianej	5.360	40.200	St. Kornem	31
1402a	„	4.120	30.900	Al. Smolińskim	„

Zbiór objaśnień i warunki licytacyjne znajdują się w księgach hipotecznych odpowiednich nieruchomości oraz w Biurze Dyrekcji Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi i tamże przeglądane być mogą.

W razie gdyby dzień wyznaczony dla sprzedaży był świątecznym, sprzedaż odbędzie się dnia następnego.

גאנץ לאדז

האט זיך שוין איבערציגט, אז די ביליגסטע קוועלע פון

עלעקטרישע לאמפען
זשארובקעס
„Philips“ i „Osram“

און פון וועטליכע עלעקטר. מאטע־ריאלען צו פאבריקס־פרייזען איז נור ביי

מ. זענדעל — פראנ — וואלנאשטשי 9

בעמ.: כ׳נעהם אן אלערליי עלעקטרי־שע אינסטאלאציעס און רעפאראטורען.

ועתה אישים שמעו לי
ועל תסורו מאמרי פי
לדברי הקשיבה לאמרי הט אזניך

און אז דו דארפסט ערלעדיגען סאנדאווע ספראוועס, זאלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביורא

17 פעטריקאווער 17

דורכגאנג זאכאדניא 52, וואו ס׳ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאפט געשריבען לויט׳ן אוסטאוו אלערליי ביטעס קלאוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, אפעלאציעס ציווילנע און קארנע אפאזיציעס, אדוואלאניעס, רעקורסען וועגען דירה אין אוזשאנדראזיעמטשי, וועגען פעסער אין קאמיסאריאט־רזשאנדו און אלע פאליציי־בעצירקען, אקטען אינטערציזיעס, אקטען דאראוויזנעס, קארנע ספראוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען. ספעציאליסט פון שותפות־אקטען.

מיט אכטונג י. מאנעלא,
רעכט־קאנסולענט.

אויפפאדערונג!

איך פאדער אויף דעם ה׳ פסח בלאט (זגערזשער 38) ער זאל מיר צוריקגעבען די וועקסלען פון 520 זל. 1) וועקסעל אויף 300 זל. און 2) וועקסעל אויף 220 זל. אויסשט. גוסטאוו באראן, לעמבערג, לעגיאנאווא 37, וועלכע איך האב איהם געגעבען, או ער זאל די וועקסלען געבען ה׳ יודעל ניידאט און ער האט די וועקסלען איהם נישט איבערגעגעבען. אין פאל ער וועט די וועקסלען נישט צוריקגעבען ביז די אויבען דערמאהנטע דאטע, נעהם איך אראפ פון מיר די פעראנטווארטליכקייט פאר די ווייטערדיגע פאלגען. גוסטאוו באראן.

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12

ספעציאליסט פאר הויט, האר און וועגערישע קראנקהייטען, מענער־שוואכע, רענטגען־שטראהלען און קווארץ־ליכט. עלעקטרא־טעראפיע.
נעמט אן פון 12—3 נאכמ. און פון 6—9 אווענד.
לעטשניצע פרייזען.

Dr. med.
WOLF EYCHNER
פרויען - קראנקהייטען און אקושעריע
זגיערזשער 11 טעל. 34-72.

Dr. med.
L. Pikielny
ספעציאל־ארצט פאר לונגען, בלאזען און האזן־קראנקהייטען
Nawrot 8
telefon 19-90.
[illegible] פון 4—7 און אווענד

Dr. med.
NIEWIAŻSKI
Sienkiewicza 34
tel. 59-40.

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט־קראנקה. בעהאנדל. פון מענער־שוואכע נעמט אן פון 5–9 אווענד

Dr ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78.

הויט און וועגערישע קראנקהייטען און ליכט־הייל אינסט. נעמט אן פון 4—7 אין אווענד.

מאסאזש־ און הייל־גימנאסטיק־שולע און קאבינעט
פון דר. מעד.
ב. שמירגעלד
צעגעלניאנא 6, טעל. 51-89.

א צעקעל־מאשין
פירמע „דירקא“ אין גוטען צושטאנד, ווערט געזוכט
אפערטען אונטער „צעקעל־מאשין“ אפצוגעבען אין אד.

ביי א
קאמאשנמאכר
ווערט געזוכט
א ביילער
און א לערן־יונגעל־באלד געצאהלט. ציגעל-ג 69, ש. ראטקאפף 871

Dr. HELLER
ספעציאליסט פאר הויט־און וועגערישע קראנקהייטען.
2 נאווראט 2
נעמט אן ביז 10 פריה, 1—2 און פון 4 - 8 אוו. פאר פרויען ספעציעל פון 4 5 נאכמיטאג. פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזען.

Niema — jak Mydło Jeleń-Schicht.

Przekonywam się o tem ponownie przy każdem praniu. Mydło Jeleń-Schicht, wyrabiane z najlepszych surowców, jest łagodne i wydajne. Uważam je nawet do n a j d e l i k a t n i e j s z e j bielizny oraz tkanin i mogę je z c z y s t e m sumieniem polecić wszystkim P. G o s p o d y n i o m.

Używajcie zatem, Szanowne Panie Gospodynie, we własnym interesie jedynie

Mydło Jeleń Schicht

MIEJSKI KINEMATOGRAF OSWIATOWY
Wodny Rynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26
Dojazd tramwajami 16 i 10.

Od wtorku, dn. 24-go stycznia 1928 r.
Dla dorosłych: **Dla młodzieży:**

ZEW MORZA

według St. Kiedrzyńskiego.
W rolach główn.: **Marja Malicka, Marjusz Maszyński i Jerzy Marr.**
Nad program fragment z obrazu **„ABISYNJA“**
634 (ciąg dalszy).

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און ערצטליך־דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד״ר ראקאווסקי	נאז האלז, אויערן קר.	10—11 2—3 6—7
ד״ר ראזענער	הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד״ר גאלדשמיין־באלאק	אויגען־קראנקהייטען	1—2 7—8
ד״ר יוסטמאן	נערווען קראנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד״ר ראזענצווייג	קינדער־קראנקהייטען	10—12 4—5
ד״ר פאפערני	פרויען און געבורט־הילף	$11\frac{1}{2}$-1 5—6
ד״ר קאנטאר	כירורגישע־קראנקהייט.	4-5 זונ. 1—2
ד״ר ווינבערג	אינ. הערץ לונגען־קר.	11-1 $5\frac{1}{2}$—7
ד״ר כטופעל	רענטגען	10—12 4—6
א. גראדזענטשיק	צאהן־ארצט	3—7
נ. ראזעס	צאהן־ארצט	9—2

צאהן־טעכניק, בעלייכטונגען, קאראנען, מאסטען א. א. ח. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען

א רענטגען־אינסטיטוט

היילונג פון הויט קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגען־שטראהלען, פאר בעשטראהלונג און דורכלייכטונגען, קווארץ־לאמפ, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מעדיצינישע אנאליזען. א קורס פאר שטאטלער. איספעקציעס געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכמ.

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
ווזיט אין דער שטאט.

„ארט“
ארטיסטישער רעוו׳ אין קאמער־טעאטער
אונטער דער לייטונג פון
מ. בראדערזאן.

ווייסער זאל פון „מאנטייפעל“
זאכאדניא 43.
היינט און טעגליך

היינט, מאנטאג – 2 פארשטעלונגען: פינקטליך 8 און 10 אווענד
דאס 4־טע סענסאציאנעלע פראגראם א. נ.
סאלאם אלייקום

I.	(5) סאלאם אלייקום	(9) צרות פון ספארט (טאנ.)
(1) פראלאג	II.	(10) בעקערלעך
(2) קו־קו־רי־קו	(6) נעגער־סקעטש	(11) „מוהמע גמינכע“ (באמבאסטישע רעוו׳)
(3) קויהלען־גרובען	(7) האנדעל	פון י. אבערזשאנעק.
(4) עקסצענטריק (טאנץ)	(8) וש׳אקים (כ׳בעשגלריג)	

מוזיק. לייטונג: קאמפאז. ה. קאן. באלעט־מייסטער: פראפ. מאיעווסקי. רעזשי: פולאווער. דעקאר. קאסט.: ד. מאטוס, ש. בלום. קאנצ.: ש. בייגעלמאן.

בעמערקונג: די גרינע בילעטען זענען גילטיג אויף׳ן 1־טען סעאנס. די רויטע – אויף׳ן 2. סעאנס. הנחה־בילעטען אונגילטיג.

דינסטאג, דעם 7־טען, מיטוואך, דעם 8־טען און דאנערשטאג, דעם 9־טען פעברואר – צו 1 פארשטעלונג. אנהויב 9.15 אין אווענד.
פרייטאג, דעם 10/II – 2 פארשטעלונגען: פינקטליך 8 און 10 אווענד
שבת, דעם 11. פעברואר, ווערט נישט געשפילט.
בילעטען צו בעקומען ביי דער טעאטער־קאסע פון 5 נאכמ.

Dr. med.
BRAUN
פאלודניאווא 26,
טעלעפאן 46-26
ספעציאל־ארצט פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער־שוואכע.
בעהאנדלונג מיט קווארץ־ליכט (ה־ר־אויספאל)
נעהמט אן פון 9—11 פריה און פון 5—8 אווענד.

Dr.med.
A. MAZUR

אויערן און האלז־קראנקהייטען, שטימע־און שפראך־פעהלערן (שטאמלען א. אז. וו.)
האט זיך איבערצויגען פון נארוטאוויטש 44
אויף וואסכאדנא 65, טעל. 66-01
(איינגאנג אויך דורך פעטריקאווער 46).
נעהמט אן פון 11^{30}–12^{30} און פון 3–5 נאכמ. 770

Dr. med.
H. Lajchter
קאנסטאנטינער 9.
רוג זאכאדניע טעל. 49-66
צאהן־כירורג
ספעצ. פון כירורגישע קראנקהייטען ווי: שטשענקעס, גומעס, דרוזשאנקעס, צאהן פיסטולעס א.אז.וו. נעמט אן פון $1\frac{1}{2}$—5 זונטאג און יום־טוב פון 10—12

LEKARZ-DENTYSTA צאהן־ארצט
St. GELBERG
זאכאדניא 15, טעל. 31-08

[illegible]
צורירגערעהרט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman